Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXII., št. 79 Ljubljana, četrtek 3. aprila 1941 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Preporod javne morale

Neštetokrat smo na tem mestu že zapisali, da postavlja sedanja vojna, ki je po svojih bojnih sredstvih neprimerno bogatejša od vseh dosedanjih, vse narode brez razlike pred najtežje preizkušnje njihove resnične vrednosti, zlasti njihove moralne vrednosti. Moralno vseskozi trdni in nepokvarjeni narodi bodo lahko preživeli to silovito vojno vihro in izšli iz nje ne le neokrnjeni, temveč tudi trdnejši, jačji in pomembnejši.

Pripeti pa se včasih, zlasti v izrednih razmerah, da je narod trden in zdrav, da pa je njegovo državno vodstvo slabo, brez potrebne moralne opore in brez občutka za resnično narodovo voljo in razpoloženje, pa zato tudi brez zadostnega čuta odgovornosti. Takim vodstvom so vselej že v naprej odšete ure njihove moči in oblasti, ako je narod navzlic temu ostal v svojem jedru zdrav. To lahko samozavestno in brez pretiravanja zapišemo zlasti o našem narodu. Zato je bil pri nas konflikt med državnim vodstvom in narodom neizogiben. Neposredni povod, ki je ta konflikt izzval, je postranskega pomena spričo globljega nasprotja, ki sega predvsem na moralno področje.

General Simović ni mogel bolje označiti pomena izvršene spremembe, ko je 27. marca stopil na čelo vlade in izjavil zastopnikom tiska: »V resnih dneh se je jugoslovenski narod čutil nemirnega zaradi načina, s katerim so se vodili javni posli. Nezaupanje do takšnega stanja se je zadnje dni manifestiralo v tolikšnem obsegu, da je pretila nevarnost za javni red. Pod pritiskom tega vznemirjenega javnega mišljenja je prišlo do današnjih sprememb.« Predsednik nove vlade je torej že takoj prvi dan s prstom pokazal na glavno zlo, ki je v zadnjem času razjedalo našo državo: narod se je čutil nemirnega zaradi načina, kako so se vodili javni posli. Ogromne manifestacije, ki so po vsej državi pozdravile novo vlado, so bile veren izraz tega tolmačenja moralnega četa našega naroda. Narod je nagonsko zaslutil, da sprememba ne prinaša le novih ljudi na najvišja državna mesta, temveč da prihaja ž njimi tudi nov duh, zlasti pa morala, katere pomanjkanje v javnem življenju so ljudske množice najbolj občutile.

Vera našega naroda v našo narodno državo je bila vselej velika in neomajna, padalo pa je zaupanje v državno vodstvo, kajti med njim in narodom je zijal vedno globlji prepad, zlasti v nekaterih delih naše države. Ta prepad, ki je bil že sam na sebi nekaj resnega, nevarnega in nemoralnega, so spremljali vsi znaki propadajoče družbe, kakor je to pred dnevi pravilno ugotovila beograjska »Politika«. Značaji so postali upogljivi in trosilo se je ogromnega denarja, da bi se to stanje tako rekoč uzakonilo, kajti pošten človek se je le prečesto čutil izgnanca, preganjanca, ničvredneža in seveda brez spoštovanja, upoštevanja s strani onih, katerih največja skrb bi morala biti, da bi skrbeli za javno moralo. Okrog vseh činiteljev, ki so imeli v rokah oblast, se je začel zbirati vedno večji krog neznačajnih prilizovalcev, ki so si stvorili tako rekoč že pravi poklic iz tega, da so se vdinjali vsakemu režimu. Najboljši ljudje v državi, ki niso hoteli kloniti tilnika in ki so v najtežjih trenutkih ostali neomadeževano zvesti svojim idealom, izvirajočim iz prave ljubezni do naroda in države, so bili ne le potisnjeni na stran, temveč često tudi osebno preganjani, medtem ko so se dvigali na visoka javna mesta mesta najrazličnejši kvaražugoni, ki so za skledo leče prodali vsa načela in vse ideale. Znani so mnogi takšni primeri »politikov«, »novinarjev« in drugih »javnih delavcev«.

Samo po sebi se razume, da takšno državno vodstvo, ki je vse te nemoralnosti dopuščalo ali celo zavestno podpiralo, ter takšni posamezniki na odgovornih mestih, ki jim je bil lastni interes daleč nad interesi skupnosti, niso mogli uživati narodnega zaupanja. Ako bi se bil tak sistem nadaljeval, bi to vodilo k popolni demoralizaciji družbe in k uničenju vseh narodnih dobrin. Narod, ki je navzlic vsemu ostal zdrav, je to videl ali vsaj instinktivno občutil. Zato je tako spontano privrelo na dan njegovo navdušenje, ko je izvedel, da je teh nemoralnosti enkrat za vselej konec. Njegovi neomajni veri v bodočnost naroda in države se je takoj pridružilo še neomajno zaupanje v državno vodstvo, v katerem je videl poosebljenje vsega prikritega narodnega odpora proti dosedanjim metodam. Tudi inozemski opazovalci, kakor čitamo te dni na primer v švicarskih listih, kažejo polno razumevanje za ta moralni pomen naših domačih sprememb. V baselskem listu »National-Zeitung« čitamo n. pr.: »Ako je sploh kdaj volja naroda izsilila državno spremembo, potem lahko to rečemo o dogodkih v Jugoslaviji 27. marca.«

Te in slične ugotovitve neprizadetih tujih opazovalcev tudi s svoje strani potrjujejo, da je bila sprememba zares že skrajno potrebna, predvsem iz moralnih razlogov, kajti med državnim vodstvom in narodom je zijal prepad, ki bi se bil ob nadaljevanju prejšnjih metod samo večal in tako vodil do še večjih nemoralnosti v vodstvu državnih poslov. Brez narodnega zaupanja si moralnega vodstva državnih poslov sploh ne moremo zamišljati. Zato pomeni zgodovinski dan 27. marca 1941 predvsem zmago morale v našem javnem življenju. To dejstvo pa nalaga seveda vsakemu našemu državljanu ogromne dolžnosti in ga postavlja pred ogromne odgovornosti, ki so tem večje, kolikor težje so splošne razmere, v katerih smo brez prelivanja krvi izvršili svoj narodni preporod. Prepričani smo, da bo nova vlada, ki je s tolikšno moralno zaslombo prevzela oblast v svoje roke, postopoma odstranila poslednje nemoralne ostanke in napake prejšnjih režimov, saj bo tudi v tem uživala stoodstotno podporo najširših narodnih krogov.

Amerika pleni ladje osi

Nemci in Italijani zažigajo in potapljajo svoje v ameriških lukah zasidrane trgovinske ladje, da jih ne bi ameriške države izročile morda Veliki Britaniji

Washington, 2. aprila. j. (Ass. Press). Za včerajšnjo tiskovno konferenco pri predsedniku Rooseveltu je vladalo prav posebno zanimanje, ker je bil Roosevelt nekaj dni odsoten iz Washingtona, in so se med tem dogodki tako v Evropi, kakor tudi v Zedinjenih državah, z veliko naglico razvijali. Predstavniki tiska so Rooseveltu zastavili vrsto vprašanj glede zaplembe italijanskih in nemških trgovinskih ladij v ameriških lukah. Predsednik Roosevelt ni maral dati nikakega določenega odgovora na to vprašanje, češ, da ne ve nič natančnega, ter da mu zlasti niso znane nikake podrobnosti, ker se je vrnil v Washington šele v torek zjutraj. Z isto utemeljitvijo je predsednik Roosevelt odklonil tudi odgovor na vprašanja, ali bodo ladje, ki so bile doslej samo »zastražene«, kasneje razlaščene. Roosevelt je samo naglasil, da primer, da so bile tuje ladje spravljene pod ameriško nadzorstvo, ni nov. Že v svetovni vojni je Amerika zasegla več nemških ladij, za katere pa je nato plačala odškodnino.

Roosevelt je nato sporočil, da je v okviru sedemmilijardnega kredita za pomoč Angliji že odobril za 1080 milijonov dolarjev vojnih dobav za razne države. Te dobave vsebujejo v prvi vrsti vsakovrstno orožje za kopne armade in mornarice, kakor tudi za letalstvo. V pošiljkah je nadalje tudi mnogo strojev in materiala, potrebnega v poljedelstvu. Držav, kamor so bile poslane te dobave, Roosevelt ni hotel imenovati.

Nato je Roosevelt odgovarjal na nekatera vprašanja glede naraščajočega stavkovnega gibanja v Zedinjenih državah, ter je izrazil prepričanje, da bo ta problem z lahkoto urejen na podlagi veljavnih zakonov in s sredstvi, s katerimi razpolaga upravni aparat. Odgovor na vprašanje, kako mislijo Zedinjene države zaščititi pošiljke vojnega materiala raznim evropskim državam, je Roosevelt zavrnil s pripombo, da so to stara vprašanja, ki so bila že pogosto obravnavana.

Zunanjemu ministru Hullu so predstavniki tiska prav tako zastavili na tiskovni konferenci nekaj vprašanj v zvezi z zaplembo italijanskih in nemških trgovinskih ladij. Hull je izjavil, da je prejel italijansko in nemško protestno noto in da prepušča italijanskemu in nemškemu poslaništvu v Washingtonu, ako hočeta sami objaviti besedilo teh not. Hull je naglasil, da še ni imel časa točno proučiti nemške note, da pa navzlic temu že v naprej lahko odvrne, da je bilo postopanje ameriške vlade pri postavitvi straž na nemške ladje povsem zakonito. Na vprašanja glede končne usode teh ladij je Hull izjavil, da trenotno ne more povedati nič dokončnega, ker to vprašanje še ni nič napredovalo. Verjetno je, da se bo o tem sklepalo zdaj, ko je predsednik Roosevelt spet v Washingtonu.

Kazensko postopanje proti posadkam

Washington, 2. aprila. j. (Un. Press). Pravosodno ministrstvo je uvedlo proti posadkam zaplenjenih italijanskih in nemških trgovinskih ladij v ameriških lukah kazensko postopanje zaradi sabotažnih dejanj, ker so ladijske posadke v več primerih poškodovale ladijske stroje in na ladjah zanetile požare.

New York, 2. aprila. s. (Ass. Press). Po cenitvah tukajšnjih mornariških krogov so posadke nemških in italijanskih trgovskih parnikov v južno-ameriških pristaniščih zadnje tri dni potopile 9 svojih ladij s skupno 44.000 tonami. 15 nemških in italijanskih ladij s skupno 88.400 tonami pa je bilo zaseženih v raznih južnoameriških državah.

Nemški komentar

Berlin, 2. aprila. AA. (DNB). O priliki zaplembe nemških in italijanskih ladij v Zedinjenih državah ugotavlja »Deutsche diplomatisch politische Korrespondenz«, da so te ladje od začetka vojne smatrale, da so v USA dobile varno zavetišče. Toda že nekaj mescev sem so britanske oblasti postavljale zahtevo, da je treba te ladje dati na razpolago za angleške vojaške cilje. Tej zahtevi na ameriški strani niso nič resno ugovarjali, pač pa se je nasprotno slišalo iz ameriških uradnih krogov čedalje več glasov, ki so se zavzemali za izpolnitev britanske zahteve na temelju doktrine o samoobrambi, ki je v USA očitno zamenjala pravo. Zaenkrat se sedaj v Zedinjenih državah še zadovoljujejo z zasedbo teh ladij, češ da hočejo s tem preprečiti sabotažo. V ameriških vladnih krogih utemeljujejo izvedbo teh ukrepov z zakonom od 15. junija 1917, ki se nanaša na dejanja sabotaže na tujih ladjah v ameriških pristaniščih. Ta zakon pa velja le tedaj, če se s sabotažnimi dejanji ogroža pristaniško področje in plovba. Toda v teh primerih se ne da govoriti o nobenem ogražanju koristi ameriške plovbe.

Priprave konzulov držav osi za odhod

New York, 2. aprila. j. (AR). Današnji »New York Post« v debelem tisku poroča o pripravah italijanskih diplomatov in zastopnikov tiska, da po potrebi zapuste Zedinjene države. List piše, da so italijanska diplomatska zastopstva v Zedinjenih državah že dobila tozadevne navodila. Najbrže bo del osobja konzularnih zastopstev odpotoval v razne države Južne Amerike. Italijanski konzulati v Zedinjenih državah se z vso naglico pripravljajo na odhod ter sežigajo dokumente.

Usoda francoskih parnikov v Ameriki

New York, 2. aprila. j. (Un. Press). Sinoči se je zglasil pri poveljniku velikega francoskega prekooceanskega potniškega parnika »Normandie« visok uradnik finančnega ministrstva, ki je sporočil, da bo ameriška obalna straža prevzela varstvo nad francoskim parnikom, ki leži zasidran v newyorški luki. V mornariških krogih se vprašujejo, ali ni to že pričetek zaplembe v Ameriki se nahajajočega francoskega trgovinskega brodovja. Francoski trgovinski parnik »Ile de Quessant«, ki je popoldne odplul iz newyorške luke, je ameriška mornariška policija ob izplovitvi iz luke ustavila. Kontrolni organi so na parniku izvršili preiskavo in ko je bilo ugotovljeno, da je francoski parnik namenjen na otok Martinique, je bilo parniku dovoljeno nadaljevati vožnjo.

New York, 2. aprila. j. (AR). Kakor poroča agencija International News Service iz Washingtona, označujejo tamkaj za povsem neosnovane vse govorice, da namerava ameriška vlada zapleniti tudi francoske ladje po ameriških lukah.

Londonski dopisnik lista »New York Post«, Willian Stoneman, poroča, da po mnenju angleških krogov državi osi nimata prav nikakega povoda protestirati zaradi zaplembe svojih trgovinskih ladij v Zedinjenih državah, niti ne bi bilo utemeljeno, nastopati proti zaseženju francoskih ladij. Po zlomu Francije je Nemčija v francoskih lukah zaplenila celo vrsto francoskih in zavezniških ladij, francoska vlada pa je kasneje zaplenila še približno 250.000 ton angleškega in zavezniškega brodovja. Anglija je nato izpustila iz svojih luk odgovarjajoče število tamkaj zasidranih francoskih ladij, računajoč s tem, da bo Francija izpustila zaplenjeno angleško brodovje, kar se pa ni zgodilo. Zaradi tega se je Anglija kasneje odškodovala na ta način, da je na morju plenila francoske ladje. Francija pa zaradi tega ni bila oškodovana preko dovoljene mere, ker ji je še zmerom ostalo za 150.000 ton več brodovja, kakor pa so ga Angleži na morju zaplenili.

V Mehiki zaseženi nemški parniki

Mexico, 2. aprila. j. (DNB.) Včeraj opoldne je mehiška vojaška straža zasedla nemški trgovinski parnik »Hammeln« ter italijanski petrolejski parnik »Giorgio Fassio«, ki sta zasidrana v Veracruzu. Kapitana na obeh ladjah imata še zmerom poveljniško oblast, zabranjen pa jima je dostop v strojniški oddelek. Ni še znano, kakšna usoda je doletela nemški potniški parnik »Orinoco«, ki je zasidran v mehiški luki Tampico.

Obsedno stanje v Peruju

New York, 2. aprila. j. (AR.) V republiki Peru se silno širi protinemško gibanje. Nemiri so zavzeli tolikšen obseg, da je moralo biti v nekaterih krajih razglašeno obsedno stanje. V luki Callao sta poskušala dva nemška tovorna parnika pobegniti na odprto morje. Ko ju je pričela zasledovati neka peruanska vojna ladja, sta posadki obe ladji zažgali. Neki hotel, ki je v nemški posesti, so demonstranti zažgali.

Lima, 2. aprila. j. (DNB.) V noči od ponedeljka na torek so peruanska oblastva odredila zaporo delavnic nemške civilne letalske družbe, ki je opravljala zračni promet v Peruju. Oblastva so delavnice in letala zapečatila ter prepovedala nadaljevanje obratovanja. Kako pojasnilo o tem ukrepu s peruanske strani ni bilo izdano.

Lima, 2. aprila. j. (DNB.) Izmed nemških ladij, ki so zasidrane v peruanski luki Callao, sta v ponenedeljek zvečer odplula na široko morje tovorni ladji »München« in »Hermonthis«. Čim so peruanske vojne ladje opazile odhod nemških ladij, so takoj odplule na zasledovanje. Včeraj so nadzorstvo nad luko Callao prevzela peruanska vojna letala. V torek ponoči so poskušali mornarji peruanske vojne mornarice zasesti nemško ladjo »Leipzig«. S peruanske strani je bilo ob tej priliki sproženih več strelov. Nadalje so poskušali peruanski mornarji zasesti tudi parnik »Mont Serrat«. Obe ti dve ladji je nato lastna posadka zažgala. Požar še traja. Peruanska oblastva so posadko z obeh ladij aretirala. Nemško ladjo »Friesland«, ki se nahaja v neki severni peruanski luki, je prav tako zažgala lastna posadka in se potapljala.

Prevzem letal za Anglijo

New York, 2. aprila. j. (AR). Na holandskem parniku »Bodegraven« je prispelo v Zedinjene države 22 angleških letalcev, ki bodo pričeli prevažati ameriške bombnike po zračni poti v Anglijo. Razen tega je dospelo z istim parnikom 16 mornarjev, ki bodo prevzeli neko trgovinsko ladjo, namenjeno za Anglijo.

Stavka v Fordovi tvornici

Dearborn, 2. aprila. j. (Reuter). V velikih tovarnah »River Rouge Works«, ki pripadajo velikemu Fordovemu koncernu, je sedem do osem tisoč delavcev stopilo v stavko, ker je vodstvo podjetja odpustilo osem delavcev, obdolženih, da so skušali povzročiti v tovarni nered.

Turški poslanik pri Hullu

Washington, 2. aprila. j (Un Press). Po informacijah, s katerimi razpolagajo v diplomatskih krogih, se turški poslanik v Washingtonu pogaja s predstavniki zunanjega te finančnega ministrstva glede pomoči, ki bi jo Turčija lahko pričakovala na podlagi zakona o pomoči demokracijam za primer, da bi se v Evropi zapletla v vojno.

Ameriško brodovje pri otokih Fidži

Suva (otočje Fidži) 2. aprila. j. (Ass. Press). Semkaj je prispel del ameriškega vojnega brodovja, ki obstoja iz dveh križark in pet rušilcev. Ameriško brodovje je že poprej posetilo razne točke v južnem delu Tihega oceana.

General Sikorski v Ameriki

Otawa, 2. aprila. s. (Reuter.) Včeraj so prispeli v Kanado poljski ministrski predsednik general Sikorski, podtajnik angleškega ministrstva za plovbo Salter in novi visoki komisar za Kanado, bivši minister Macolm Macdonald. General Sikorski potuje v Washington, kjer bo konferiral s predsednikom Rooseveltom in člani ameriške vlade, glede dobav ameriškega vojnega materiala za poljsko vojsko. Podtajnik ministrstva za plovbo Salter pa je sporočil, da odhaja v Zedinjene države po posebnem nalogu ministrskega predsednika Churchilla, da organizira sodelovanje med Anglijo in Zedinjenimi državami v vprašanjih trgovske plovbe in gradnje trgovskih ladij. Salter je poudaril, da bodo ameriške ladje igrale važno vlogo v »bitki za Atlantik«.

Ottawa, 2. apr. s. (Reuter) Poljski ministrski predsednik general Sikorski je sporočil, da odhaja iz Kanade na kratek obisk v Zedinjene države, in sicer na izrecno povabilo predsednika Roosevelta. V Ottawi se je Sikorski danes sestal s kanadskim ministrskim predsednikom Mackenzie Kingom, s katerim je razpravljal o organizaciji poljske legije v Kanadi. Na ozemlju Kanade živi 150.000 Poljakov, v Zedinjenih državah pa 4 in pol milijona. General Sikorski bo obiskal več poljskih društev v Ameriki.

Vojne operacije v Afriki

Italijansko-nemški sunek na cirenajških tleh — Angleško prodiranje v Eritreji in Abesiniji

Kairo, 2. apr. s. (Reuter.) Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

Libija: Operacije pri Marsi Bregi se nadaljujejo. Prednji angleški oddelki se umikajo.

Eritreja: Italijanske čete, ki se umikajo iz Asmare, so izbrale južno in južnovzhodno smer. Smatrajo, da se Massaua trenotno še drži.

Abesinija: Operacije se uspešno nadaljujejo v vseh sektorjih.

London, 2. aprila. s. (Reuter.) Kakor omenja današnje službeno poročilo iz Kaira, se umikajo italijanske čete iz Asmare proti jugu in jugovzhodu. To najbrže pomeni, da bo samo manjši oddelek italijanskih čet branil Massauo, medtem ko se bo glavna italijanska vojska, približno 40 000 mož, skušala iz Eritreje najbrž umakniti na visoko planoto pri Adis Abebi, kjer se zbira vsa italijanska vojska v Abesiniji.

Nairobi, 2. aprila. s. (Reuter.) Poveljstvo južnoafriškega letalstva v Keniji javlja: Južnoafriška letala so uspešno napadla neki vlak na železniški progi med Avašem in Adis Abebo. Direktni zadetki bomb so pogodili tudi transporte na cesti Adis Abeba—Dessie. Severno od Javela so letala bombardirala in obstreljevala sovražne čete.

Kairo, 2. apr. s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu javljav svojem današnjem službenem poročilu:

V Eritreji so angleška letala nudila kopni vojski nadaljnjo uspešno pomoč pri njenih operacijah. Južnoafriška lovska letala so v borbi z italijanskimi letali dve letali poškodovala.

V južni Abesiniji so južnoafriška letala napadla prometne naprave in obrambne postojanke. Med Adano in Avašem so bili napadeni transporti, motorizirani transporti pa tudi na mnogih drugih točkah.

V Tripolitaniji so bila močno bombardirana sovražna letališča.

Vsa letala, razen enega, so se vrnila z vseh teh operacij.

Kairo, 2. apr. s. (Reuter). Zastopnik angleške vojske je izjavil nocoj, da je pričakovati padca Massaue vsak trenutek.

Italijanski rušilec potopljen v Massaui

London, 2. aprila. s. (Reuter.) Admiraliteta javlja:

Poveljnik angleške vojne mornarice v Indijskem oceanu poroča, da je bil italijanski rušilec razreda »Pantera« (1.526 ton) potopljen od angleških letal. Letala angleškega vojnega letalstva so na izvidniškem poletu ugotovila, da je rušilec odplul iz Massaue, nakar so rušilec izsledila, napadla in potopila letala vojne mornarice.

Prav tako javlja poveljnik vojnega brodovja v Indijskem morju, da je rušilec »Kandahar« zaplenil nemško trgovsko ladjo »Bertram Rickmans« (4188 ton), ki je poskušala uiti iz pristanišča v Massaui.

London, 2. apr. s. (Reuter). Admiraliteta javlja: Ena izmed naših podmornic v Sredozemlju poroča, da je potopila neko italijansko podmornico in 3645-tonsko petrolejsko ladjo »Laura Corato«.

Kako se je vdalo mesto Asmara

Kairo, 2. aprila. j. (Reuter). Vojaški dopisnik Reuterjeve agencije v Eritreji, Patrick Crosse, poroča o predaji Asmare še naslednje podrobnosti:

Ko so se angleškemu vrhovnemu poveljstvu pred Asmaro približali italijanski mirovni odposlanci z belo zastavo na avtomobilu ter prosili, da bi angleška vojska ustavila ogenj in smatrala Asmaro kot odprto mesto, ni bilo jasno, ali je italijansko odposlanstvo želelo ustavitev sovražnosti samo za Asmaro ali pa vobče za Eritrejo. Naj si že bo tako ali drugače, vendar smatrajo angleški poveljniki na bojišču, da je vojna v Eritreji praktično že končana.

Ko so angleške čete na cesti od Kerena proti Asmari prekoračile drugo cestno zaporo, so nadaljevale pohod proti Asmari brez slehernega intalijanskega odpora. Prvi znak, da se Italijani nameravajo predati, so sprednje angleške edinice opazile v torek ob 5. 30 zjutraj, ko sta se cestni zapori v bližini Teclasana približala dva italijanska odposlanca z belo zastavo na avtomobilu. Italijanska odposlanca so takoj odvedli k angleškemu poveljujočemu generalu. Vojni poročevalci so italijanskima odposlancema sledili v glavni štab. 15 minut kasneje se je pojavil še drugi italijanski avtomobil, v katerem je bil neki častnik italijanskega X. polka savojskih grenadirjev. Italijanski častnik je prosil, da bi smel vzeti s seboj truplo italijanskega polkovnika, ki je padel 30. marca v bojih. Poveljujoči angleški general je nato italijanskim mirovnim odposlancem izrazil željo, da hoče govoriti z eritrejskem škofom ter z drugimi odločilnimi osebnostmi iz Eritreje. Ob 9.30 dopoldne so prišli zaželjeni italijanski predstavniki. Njih prva želja je bila, naj bi angleško poveljstvo smatralo Asmaro za odprto mesto.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 2. aprila. n. (Stefani.) V svojem današnjem 299. službenem vojnem poročilu beleži vrhovno poveljstvo italijanske vojske o borbah v Afriki:

V severni Afriki so italijanski in nemški motorizirani oddelki obvladali odpor sovražnika in zavzeli Marso el Brego, kraj, ki leži v Cirenajki.

Naša letala so bombardirala ladje v Bengaziju ter eno izmed njih potopila.

V Vzhodni Afriki so tudi včeraj naše čete odločno branile svoje postojanke proti napadom sovražnih sil, čeprav so bile v premoči. Borbe so se razvijale tako na severni fronti, kakor v območju reke Havaš. Naša lovska letala so v vzhodni Afriki sestrelila 2 angleški letali tipa »Hurricane« in 2 sovražna bombnika.

ZDRAVICI V RIMU

Manifestacija krepkega zavezništva med Italijo, Nemčijo in Japonsko
Včeraj je Macuoka nadaljeval razgovore z italijanskimi državniki

Rim, 2. aprila. AA. (Stefani.) Zunanji minister grof Ciano je priredil včeraj zvečer banket v čast japonskega zunanjega ministra Macuoke in njegovega spremstva. Na banketu so bili navzoči predstavniki političnih, vojaških in civilnih oblasti. Pri tej priliki je imel grof Ciano naslednji govor:

Govor grofa Ciana

Srečen sem, da morem v imenu fašistične vlade pozdraviti vas s prisrčno dobrodošlico Italije. V tem mestu, ki vas je sprejelo kot slavnega in cenjenega gosta in kot predstavnika cesarstva, s katerim je Italija združena s trdno zvezo, vas je iskreno sprejela Italija in vas pozdravila z globokimi čustvi simpatij, občudovanja in ljubezni, katero ves italijanski narod goji do vaše velike in plemenite države. Vaše ime je povezano s paktom, ki je zapečatil skupnost ciljev in dejanj Japonske, Nemčije in Italije. Toda že prej, predno se je v tem paktu pokazala na zunaj solidarnost Japonske, Nemčije in Italije, pa je že solidarnost obstojala v zgodovini usod in v duhu naših treh narodov. Ti trije narodi so bili prisiljeni sodelovati z orožjem v smislu revolucije novega svetovnega reda. Mi smo v tem duhu delo tudi nadaljevali, vi v Aziji, mi in Nemčija pa v Evropi. Mi smo dvignili zastavo te revolucije, ki jo je naša mladina pripravila pod vodstvom naših šefov. Ta revolucija je bila pripravljena na tihem, toda v polnem zaupanju. Z močjo te vere nas bodo naši voditelji popeljali k zmagovitemu koncu največje borbe, kar se jih je kdaj bilo proti britanskemu imperiju. Mi smo združeni v istih ciljih, veže nas neomahljiva volja, da bomo branili naše življenjske pravice, ki so temeljne pravice naših treh narodov do življenjskega prostora, katerega jim je narava določila. Z zmago orožja, o čemer smo prepričani, bomo dosegli vzvišeni cilj, ki ga določa pakt treh držav: uvedbo novega svetovnega reda, v katerem bo najmočneje delovala nerazdružna povezanost naših treh držav.

Ekscelenca! Vaš obisk v Rimu bo utrdil tesno prijateljstvo med Japonsko in Italijo, prijateljstvo, ki obstoja lahko samo med dvema močnima narodoma in katere največje odlike so požrtvovanje in delo za domovino ter popolno žrtvovanje za njeno veličino. Ko se boste vrnili na Japonsko, vas prosim, da postanete pri japonskem narodu razlagalec prijateljskih in lojalnih čustev skupnosti italijanskega naroda. V teh občutkih in v imenu duceja dvigam čašo v čast vašega cesarja in pijem na vaše zdravje, na čast japonske vlade, ter za napredek in veličino vaše države.

Macuokov odgovor

Japonski zunanji minister je odgovoril takole:

Predvsem bi se rad iz globine srca zahvalil vaši ekscelenci za zdravico, kajti zame je največja čast, da sem bil povabljen na ta zbor, kjer sem se mogel sniti s šefi velikega italijanskega naroda. Dovolite mi, da izrazim svojo veliko zahvalo za sprejem, ki ste mi ga izkazali, čim sem stopil na vaša tla. Imel sem se čast srečati z vami, v Šanghaju februarja 1932, ko me je vlada določila, da dovršim zelo kočljivo in težko delo. Jaz sem od tega najinega sestanka ohranil prijeten spomin. Še sedaj se spominjam s kako iskrenimi simpatijami ste spremljali japonske stvari. Od tega časa sem z največjo pozornostjo in simpatijami spremljal vašo sijajno karijero. Japonska in Italija sta politično združeni po prijateljskih tradicionalnih zvezah, ki so pretrpele mnoge preizkušnje in ostale zmerom nedotaknjene. Takšno prijateljstvo se redko kje na svetu vidi. Japonsko-italijansko prijateljstvo se je poglobilo z zvezo, katere smisel je globoko vkoreninjen v srcih naših narodov. Zdi se mi, da je ta razvoj nastal iz same narave dogodkov, tako, da to ni več delo ljudi, temveč delo božje volje. Naša zveza je neke vrste skupnost naših usod in naših skupnih idealov. Takšna zveza mora biti samo in edino večna. S pomočjo trojnega pakta, pri katerem ste vi tako učinkovito sodelovali, smo se mi skupaj z Nemčijo lotili dela za obnovo sveta. Pred nami se nahajajo še mnoge težave, toda to ne zmanjšuje naše volje do zmage. Mi bomo premagali vse težave, na katere bomo naleteli. Nenavadno sem srečen, ker sem ponovno v Rimu v večnem mestu, in tudi tokrat moram izraziti svoje občudovanje za veličino in zgodovino Rima. Vi moji prijatelji, ki vas preveva duh ducejevega ustvarjanja, pišete slavno zgodovino nekega jutrišnjega imperija. Želel bi vas prepričati, gospod Ciano, kakor tudi vaš narod, da bo japonski narod tudi v bodoče stal ob vaši strani. Jaz vem, da se vi, grof Ciano, nahajate pod zastavo in da ste pohiteli v Rim, da bi se sestali z menoj. Nenavadno me je ganila vaša ljubeznivost in sploh ne vem, kako bi se vam za vse to zahvalil pri tem ponovnem najinem prijateljskem sestanku. Zato mi dovolite, da dvignem čašo na zdravje kralja in cesarja, na zdravje duceja, grofa Ciana, kakor tudi za korist, blagostanje in napredek Italije ter v bližnjo zmago Nemčije in Italije.

Macuoka pri papežu

Rim, 2. aprila. n. (Stefani). Dopoldne je bil japonski zunanji minister Macuoka, ki se že tretji dan mudi v Rimu, v avdienci pri papežu, popoldne pa je nadaljeval razgovore z italijanskimi državniki.

Že malo pred 9. uro so se trije vatikanski avtomobili, okrašeni z vatikanskimi in japonskimi zastavicami, ustavili pred vilo Madamo. Dva papeška komornika sta s spremstvom prav po predpisih, kakor so določeni za sprejem zunanjega ministra tuje države, prišli po japonskega državnika. Z njim sta se odpeljala v Vatikan tudi tajnik japonskega veleposlaništva pri Vatikanu ter njegov osebni tajnik. Kakor je znano, je Macuoka katolik. Ob 9. so avtomobili prispeli na dvorišče sv. Damaska. Na častnem stopnišču je sprejela Macuoko posebna vatikanska delegacija in ga povedla skozi Klementovo dvorano v papeževe zasebne prostore. V dvorani ga je pozdravilo tudi 10 japonskih gojencev kolegija Propagandae fidei. Papež je japonskega zunanjega ministra sprejel v svoji privatni knjižnici. Avdienca je trajala nad eno uro. Papež je daroval Macuoki zlato svetinjo pontifikata. Nato je sprejel še njegovo spremstvo.

V Vatikanu je Macuoka obiskal še državnega tajnika kardinala Maglionea. Sestanek je trajal malone dve uri, nakar se je Macuoka okrog 11. ure vrnil v vilo Madamo. Malo pred poldnem mu je kardinal Maglione vrnil obisk. Prebivalstvo Rima je japonskemu državniku tako na poti v Vatikan, kakor tudi nazaj grede priredilo navdušene ovacije. V gostih špalirjih na ulicah med trgom sv. Petra in vilo Madamo, so ljudje navdušeno vzklikali Macuoki.

Iz Rima spet v Berlin

Berlin, 2. aprila. AA. DNB. objavlja naslednje obvestilo: V nemškem zunanjem ministrstvu in v političnih krogih menijo, da ni izključeno, da se bo japonski zunanji minister Macuoka pri povratku iz Rima v Tokio še enkrat ustavil v Berlinu in da bo tam imel še nekaj posvetov.

Angleško-nemška borba v zraku in na morju

Manjši nemški napadi na jugozapadno Anglijo — Precejšnja škoda v Hullu

London, 2. prila. j. (Un. Press) Preteklo noč se je nemško letalstvo omejilo na nekaj neznatnih napadov na jugozapadno Anglijo. Napadi so bili izvršeni v zgodnjih večernih urah in je bila povzročena le majhna gmotna škoda, dočim človeških žrtev ni bilo. Odštevši to nepomembno aktivnost je imela Anglija v teku zadnjih 12 dni že svojo deveto mirno noč. London je bil spet vso noč brez letalskega alarma tako, da je prebivalstvo angleške prestolnice že 12. zaporedno noč lahko uživalo zasluženi počitek.

O včerajšnjem napadu na mesto Hull v severovzhodni Angliji se dodatno doznava, da je bila povzročena precejšnja škoda, in da je bilo število človeških žrtev zelo veliko. Reševalne kolone so še včeraj ves dan odkopavale podsute žrtve. Nemška letala so na trgovski del mesta vrgla zelo veliko število najtežjih rušilnih bomb.

London, 2. aprila. j. (Reuter) Včeraj podnevi je bilo nemško letalstvo precej aktivno nad angleškim otočjem. Nemški bombniki so izkoristili ugodno vreme, da so pod zaščito nizkih plasti oblakov preleteli angleške obale ter izvršili vrsto manjših napadov na razna angleška letališča. Večina teh napadov je bila povsem neučinkovita, ter so angleška letališča v polnem obsegu uporabna. V okviru teh nemških napadov je angleška protiletalska obramba sestrelila pet nemških bombnikov.

Angleži nad dansko in francosko obalo

London, 2. aprila. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: V teku patruljnih poletov nad francosko obalo so včeraj angleška letala s strojnicami obstreljevala manjše sovražne ladje in postojanke sovražnega topništva ob obali.

Ob danski obali so angleška letala s torpedom potopila neka sovražno trgovsko ladjo.

Z vseh teh operacij pogrešajo eno angleško letalo.

Strahoten učinek novih angleških bomb

London, 2. aprila. j. (Reuter) Informacijska služba ministrstva za letalsko proizvodnjo poroča, da je učinek rušilnih bomb, ki so jih ob zadnjem napadu metala angleška letala na nemško pomorsko oporišče Emden, petkrat večji, kakor je učinek najtežjih bomb, ki so se doslej uporabljale. Rušilne bombe so napolnjene z nekim eksplozivnim sredstvom izredne učinkovitosti. Ena sama nova bomba lahko pomede s tal vsa poslopja daleč naokrog. Eksplozivni efekt je tako močan, da se strese zemlja več kilometrov naokkrog. Ministrstvo za letalsko proizvodnjo je zelo dolgo delalo poskuse z novim bombnim modelom, da ustvari končno bombo, ki bo po učinku večja, boljša in silnejša v svojem razdelalnem učinku. Poizkusi s prvimi takimi bombami so bili precej otežkočeni tudi zaradi tega, ker je bilo v Angliji težko najti dovolj prostran neobljuden svet, na katerem se je lahko preizkusil učinek teh bomb.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 2. aprila. n. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojkse je objavilo davi naslednje službeno poročilo:

Oklopne sile nemškega afriškega zbora so 31. marca v okviru odločne izvidniške operacije v severni Afriki zavzele s sodelovanjem nemških in italijanskih letalskih sil, sovražno prednje oporišče in utrjeno postojanko Marso el Brego. Sovražni protisunki so bili brez uspeha. Nekaj ljudi je bilo ujetih in v borbah na tleh, kakor tudi spričo letalskih napadov, je bilo uničeno večje število angleških izvidniških in drugih motornih vozil. Sovražnik se je naglo umaknil proti Agedabiji. Nemške izgube so neznatne.

Podmornica pod vodstvom kapetana Herberta Schultzeja je potopila na severnem Atlantskem oceanu 5 sovražnih ladij s skupno 35.300 tonami, ki so plule večinoma v konvojih. Računati je treba, da je bil torpediran in potopljen še en večji parnik.

Letala bojne eskadre pod vodstvom majorja Ulbrichta so uničila ob vhodu v kanal sv. Jurija 6 velikih petrolejskih parnikov s skupno 42.000 tonami. Vrsta letal iste eskadre je pod vodstvom nadporočnika Münza s prodornim učinkom napadla neko letališče ob obali južne Anglije. Bombe so zadele in razdejale delavnice in druge objekte. Na vzletišču je bilo 24 letal gotovo uničenih. Druga bojna letala so hudo poškodovala 5 velikih tovornih parnikov. Napádena so bila tudi še letališča pri New Quayju in v Midlandih.

Sovražna letala se niso ne podnevi ne ponoči pojavila nad nemškim državnim ozemljem.

Berlin, 2. aprila. n. (DNB). Agencija Reuter je objavila, da so angleški bombniki predvčerajšnjim hudo poškodovali neki nemški rušilec. Berlinski službeni krogi to vest odločno demantirajo. Nemške ladje ni zadela nobena bomba, ker se je vsaki izognila s spretnimi manevri. V ostalem napadena ladja ni bila rušilec, nego neki minolovec.

Francoski protest v Londonu

Vichy, 2. aprila. n. (DNB). Francoska vlada je s posredovanjem ameriške vlade protestirala v Londonu zaradi zadnjega incidenta v francoskih severno-afriških teritorialnih vodah. Poslanik, ki je včeraj popoldne izročil protest ameriškemu zunanjemu ministrstvu, je nato novinarjem izjavil, da je načel tudi vprašanje ameriške intervencije, ki naj bi omogočila neoviran prevoz blaga, ki ga je Amerika oddala nezasedeni Franciji, preko oceana.

Z albanskih bojišč

Patruljno in topniško udejstvovanje

Atene, 2. aprila. AA. (At. ag.) Uradno poročilo vrhovnega poveljstva grških oboroženih sil št. 157 z dne 1. aprila zvečer pravi:

Nastop patrulj in topništva. Zjutraj so se sovražnikovi oddelki približali postojanki, ki smo jo včeraj zavzeli, in vznemirjali naše čete z ognjem iz avtomatskega orožja. Naši oddelki so zapodili sovražnika v beg. Pri tem so ujeli več ko 80 mož, med njimi enega častnika.

Sovražnikova letala so bombardirala manjša pristanišča v zalivu nekega otoka v Egejskem morju, vendar niso naredila stvarne škode in tudi žrtev ni bilo.

Eden in Dill odpotujeta iz Aten v Ankaro

Carigrad, 2. aprila. AA. (Havas) Izvedelo se je iz pooblaščenih virov, da bosta britanski zunanji minister Eden in šef imperialnega glavnega štaba general Dill po svojih razgovorih, ki sta jih imela v Atenah, ponovno obiskala Ankaro, da bi tako dopolnila sporazume, ki so bili nedavno doseženi med Turčijo in Anglijo.

Atene, 2. aprila. AA (Havas). Kralj Jurij je včeraj prejel v avdienci britanskega zunanjega ministra Edena.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 2. aprila. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo v svojem današnjem 299. vojnem poročilu:

Na grški fronti ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Cunninghamova zahvala grški mornarici

Atene, 2. aprila. AA. (Reuter). Grško mornariško ministrstvo sporoča, da je admiral Cunningham poslal svojo zahvalo grški mornarici zaradi preciznosti in hitrosti grškega brodovja v bitki v Sredozemskem morju. Grška torpedovka »Hidra« je izkrcala v nekem grškem pristanišču 112 ujetnikov, ki so jih rešili po tej bitki.

Ameriški topovi za grško vojsko

New York, 2. aprila. j. (Un. Press) Ob priliki svojega poseta v Fort Braggu (Severna Karolina-USA) je predsednik Roosevelt izjavil, da bo v najkrajšem času odpremljenih v Grčijo večje število 7.5 cm poljskih topov vrste »French 75 s«. Razen teh topov bo prejela Grčija iz Zedinjenih držav v kratkem tudi mnogo drugega vojnega materiala.

Angleško-ruski odnosi

London, 2. aprila. s. (Reuter). V spodnji zbornici je danes podtajnik za zunanje zadeve Butler omenil nedavno objavljeno rusko-turško deklaracijo, ki določa, da bi ostala Rusija nevtralna v primeru, če bi bila Turčija napadena in bi se morala braniti. Butler je dejal, da pripisuje angleška vlada tej izjavi veliko važnost, ter jo je sprejela z največjim zadovoljstvom. Kakor znano, je nadaljeval Butler, določa angleško-turška zvezna pogodba, da velja za Turčijo samo v primeru, če Rusija pristane, da gre Turčija Angliji na pomoč. Z rusko-turško deklaracijo je nadalje odstranjena možnost, da Turčija pogodbe z Anglijo ne bi mogla izpolniti. Angleška vlada upa, da so se z objavo rusko-turške deklaracije izboljšali tudi angleško-ruski odnošaji.

Naša pripravljenost je naša varnost!

Posveti v Beogradu

Konference članov vlade — Beograjski razgovori inž. Košutića — V pričakovanju dr. Mačkovega prihoda

Beograd, 2. aprila. p. Danes dopoldne je prispel v Beograd podpredsednik HSS inž. Košutić. Imel je več konferenc. Že v dopoldanskih urah se je sestal s predsednikom vlade generalom Simovićem. Računa se, da bo v petek zjutraj prispel v Beograd predsednik HSS dr. Vladko Maček.

Beograd, 2. aprila. p. Člani vlade so imeli danes celo vrsto konferenc. Dopoldne je bil pri ministrskem predsedniku generalu Simoviću minister Jovan Banjanin, popoldne pa prometni minister Jevtić. Nocoj ob 18. se je sestala vlada.

Konference dr. Mačka

Zagreb, 2. aprila. o. Predsednik dr. Maček je sprejel danes več narodnih poslancev ir je imel ž njimi daljša posvetovanja. Razgovarjal se je tudi s trgovinskim ministrom dr. Ivanom Andresom. Danes opoldne je dr. Andres potoval v Beograd.

Poslanik dr. Andrić se je vrnil v Berlin

Beograd, 2. aprila. AA. Po dvodnevnem bivanju v Beogradu, kamor je prišel poročat kr vladi, se je vrnil snoči na svojo dolžnost dr. Ivo Andrić, jugoslovenski poslanik v Berlinu.

Nastop novega dunavskega bana

Novi Sad, 2. aprila. AA. Novi ban dunavske banovine dr. Milorad Vlaškalin je dopotoval v Novi Sad in je dopoldne prevzel dolžnost od dosedanjega bana dr. Kijurine. Dopoldne je novi ban sprejel zastopnike tiska in jim v izjavi rekel med drugim, da prevzema bansko čast v dneh, ko kralj in domovina zahtevata od vsakega državljana največjo požrtvovalnost. Trudil se bo za zagotovitev popolnega reda in miru ter za državljansko slogo in bratsko ljubezen brez ozira na narodnost in vero.

Mirna presoja mednarodne situacije

Beograd, 2. aprila. p. **V tukajšnjih političnih krogih presojajo mednarodno situacijo s popolnim mirom in velikim zaupanjem. Senzacije tujih radijev odločno zavračajo, ker so popolnoma neresnične. Po dveh dneh, ki jih je prebil v Beogradu, se je jugoslovenski poslanik v Berlinu dr. Andrić, ki je pristojne kroge podrobno obvestil o nemškem gledanju na položaj, snoči spet odpeljal nazaj v Berlin. Stiki med Beogradom in Berlinom se nadaljujejo v najkorektnejši atmosferi.**

Svečana služba božja v Londonu

London, 2. aprila. AA. (Reuter). V grški cerkvi zapadnega londonskega dela je bila danes služba božja o priliki nastopa vlade Nj. Vel. kralja Petra II. Kralja Jurija je zastopal vojvoda Gloucestrski. Navzoči so bili tudi vsi člani diplomatskega zbora v Londonu skupaj s sovjetskim veleposlanikom Majskim. Prisoten je bil tudi državni tajnik za dominione lord Cramborn. Jugoslovanski poslanik Subotić je nato sprejel številne osebnosti. Godba gardnega polka je pred cerkvijo igrala jugoslovensko in britansko himno.

Čestitka turškega predsednika

Ankara, 2. aprila. AA. Anatolska agencija poroča: Predsednik turške republike Ismet Ineni je poslal brzojavno čestitko Nj. Vel. kralju Petru II. ob njegovi zasedbi prestola. Nj. Vel. kralj Peter II. se je predsedniku turške republike prisrčno zahvalil.

Uredba o vojaški disciplini

Beograd, 2. aprila p. Današnje »Službene novine« so objavile ukaz Nj. Vel. kralja, ki predpisuje na predlog ministra vojske in mornarice uredbo o vojaški disciplini.

V prvem členu uredba določa: »Vojaška disciplina je notranja duševna vez vojne sile ter temelj njene moči in trdnosti. Izraža se v zavestnem, vsestranskem in obveznem podrejevanju vojaškemu redu, v vestnem, udanem in brezpogojnem izpolnjevanju vseh vojaških dolžnosti, kakor tudi z izvajanjem vsega, kar je v prilog interesom vojne sile storjeno na lastno pobudo. Od višine in trdnosti vojne discipline je odvisna sposobnost in vojna vrednost oborožene sile.«

Čl. 2. odreja: »Sleherni predpostavljeni organ je odgovoren za stanje discipline na svojem področju in njegova dolžnost je, da osebnim zgledom, poučevanjem in vzgojo ter z vsakršnim vplivom in vsemi dovoljenimi sredstvi dviga duh in disciplino v svojem delokrogu.«

V naslednjih členih so določbe, ki odrejajo disciplinski postopek, disciplinske kazni, poboljševalne ukrepe, dostojnost v disciplinskem kaznovanju, postopanje in kaznovanje, prizivno postopanje ter prehodne naredbe. Uredba se uveljavlja z današnjim dnem.

Blokada Francije

Stališče angleškega ministrstva za gospodarsko vojno do nezasedene Francije

London, 2. aprila. AA. (Reuter) Današnje sporočilo ministrstva za vodstvo gospodarske vojne, ki opravičuje blokado Francije, pravi med drugim, da se neodvisnost in nevtralnost nezasedene Francije v njenem sedanjem obsegu ne moreta dopustiti. Nezasedena Francija ni neodvisna niti ne teoretično, kakor tudi sicer njena politika ni nevtralna. Žalostno, toda nesporno dejstvo je, da so francoske oblasti izrabljane. V takšnih okoliščinah ima britanska vlada popolno opravičilo za to, če izvaja svoje pravice pri izvedbi gospodarske vojne. Ko to izvaja, pa ne deluje niti protizakonito niti samolastno. V odgovoru admiralu Darlanu pripominja ministrstvo za vodstvo gospodarske vojne v svojem sporočilu, da so zavezniki zaradi poloma Francije izgubile 250.000 ton britanskih in zavezniških trgovskih ladij. Nekatere teh ladij so s silo prešle v francosko last in sedaj pod francosko zastavo trgujejo na račun Vichyja. Dogodilo se je ponovno, da je sovražnik takoj zaplenil večino živil, ki so prispela celo v nezasedeno Francijo. Popolnoma je upravičeno, ako mi plenimo francoske ladje in jih jemljemo v našo službo v protest proti stalnemu zadrževanju britanskih in zavezniških ladij od strani Francozov. Nam je znano, da Francozi zadržujejo te ladje, ker se pokoravajo določilom odbora za premirje, prav tako pa uporabljajo Francozi svoje ladje za koristi osi. Britanska mornarica je od oktobra do danes ustavila za več ko 100.000 ton trgovskega brodovja vlade v Vichyju, od katerih je večino postavila v svojo službo. Na koncu sporočilo pristavlja, da francoski lastniki ladij ugodno sprejemajo prevzetje njihovih ladij pod britansko kontrolo.

Sestanek na Filipinih

Manilla, 2. aprila. s. (United Press). Včeraj je prispel iz Singapura na Filipine vrhovni poveljnik angleške vojske na Daljnem vzhodu, sir Robert Brook-Pappon, v spremstvu svojega šefa generalnega štaba Devinga in drugih višjih častnikov. Angleški častniki odpotujejo jutri ali pojutrišnjem v Hongkong.

Maršal Brook-Pappon se je takoj po svojem prihodu na Filipine sestal z vrhovnim poveljnikom ameriške vojne mornarice na Daljnem vzhodu, admiralom Heartom Kakor poročajo, so razgovori veljali vprašanjem skupne angleško-ameriške obrambe na Daljnem vzhodu.

Na poti na Filipine se je maršal Brook-Pappon ustavil tudi v Bataviji, kjer je konferiral s holandsko-indijskimi predstavniki. Tudi ta posvetovanja so veljala vprašanjem skupne obrambe.

Nemška deca iz Porurja na Slovaškem

Bratislava, 2. aprila. s. (Reuter). Nemške oblasti so prosile slovaško vlado, da bi sprejela Slovaška še 35.000 nemških otrok iz Porurja.

Afganska delegacija v Tokiu

Tokio, 2. aprila. AA. (DNB.) Danes je prispela posebna gospodarska delegacija iz Afganistana, ki šteje 9 članov. Delegacija bo razpravljala o raznih vprašanjih, ki se nanašajo na poglobitev gospodarskega sodelovanja med Afganistanom in Japonsko.

Madžarsko-bolgarski kulturni dogovor

Sofija, 2. aprila. AA. (DNB) Sobranje je včeraj ratificiralo bolgarsko-madžarski kulturni dogovor, podpisan 18. februarja.

Pegasti legar v Madridu

Madrid, 2. aprila. AA (DNB). Včeraj so v Madridu ugotovili 800 primerov pegastega legarja. Vlada je za pobijanje kužne bolezni dala 30 milijonov peset. Na več krajih po mestu so uredili razkuževalne postaje. Vse zapore in vojašnice so razkužili. Šole so zaprte.

Novi beograjski župan

Beograd, 2. aprila. p. Za novega beograjskega župana je bil imenovan ugledni trgovec Dobrisav Lazarević. Tudi dosedanja podžupana Lazar Kostić in Božidar Nedić sta bila zamenjana z novima, Ivanom Miličevićem, upokojenim inspektorjem finančnega ministrstva.

Sklicanje arhierejskega sabora

Beograd, 2. aprila. p. V maju se sestane arhierejski sabor, najvišja instanca pravoslavne cerkve. Sklepal bo o nekih izpremembah cerkvene zakonodaje. Potrebno gradivo že pripravlja posebna komisija po dvodstvom skopljanskega metropolita Josipa.

Novi zakon o računovodstvu še ne stopi v veljavo

Beograd, 2. aprila. p. »Službene novine« so danes objavile odredbo finančnega ministra, s katero je na osnovi določbe 254, 2. odstavek uredbe o državnem računovodstvu z dne 7. marca t. l. in sklepa ministrskega sveta z dne 19. t. m. odredil, da do nadaljnjega ta uredba, razen njenega tretjega poglavja, še ne stopi v veljavo.

Iz državne službe

Beograd, 2. aprila. p. Današnje »Službene novine« so objavile upokojitev učiteljice ženskih ročnih del Ide Kotnikove v Selnici ob Dravi. Za uradniško pripravnico v 9. pol. skupini je bila imenovana Vera Remec iz Ljubljane. Premeščen je bil oficial Rajko Turk iz Maribora v železniške delavnice v Kraljevu.

Rojakinja iz Avstralije za naš Rdeči križ

Beograd, 2. aprila. p. Naš Rdeči križ je prejel iz Avstralije velikodušen dar. Gospa Bojana Trebić iz Sidneya mu je brzojavno nakazala 38.000 din ter je pri tem izrazila nado, da bodo tudi drugi rodoljubi doma in v tujini s svojimi prispevki izdatno podprli naš Rdeči križ, da bi lahko čim bolje izpolnjevali svoje človečanske dolžnosti.

Naši kraji in ljudje

Naši junaki pripovedujejo

Nekaj hrabrih dejanj vitezov Karadjordjeve zvezde

V naši državi, posebno v Srbiji, žive še mnogi junaški vojaki in oficirji, ki so s svojimi hrabrimi deli v pretekli in prejšnjih vojnah zaslužili najvišje odlikovanje Karadjordjevo zvezdo. Med njimi sta Budimir Davidović, služitelj davčne uprave v Čačku in Radojica Stranjančević, upokojeni gozdar gozdne direkcije v Čačku.

Ob neki priliki, tako pripoveduje Budimir Davidović, ko je sovražnik napadel pri Snovcu blizu Valjeva, je prišel med vojake major Kovačević in nas vprašal, kdo od nas bo šel ponoči, in pregledal sovražnikove položaje. Treba je bilo sestaviti patrolo, ki bi neopaženo prišla k sovražnikovim jarkom in prinesla zbrane podatke. Za vodjo patrole sem se javil jaz, z menoj pa sta šla Stojan Milić in Čeda Stojić. Bila je tiha in topla mesečna noč. Molče smo korakali in neopaženo prišli nekaj sto metrov pred sovražnikove jarke. Naenkrat sem opazil pri kupu sena sovražnikovega stražarja. S tovarišema smo se dogovorili, da ga zajamemo. V trenutku sem kakor veverica skočil na stražarja, ki iznenaden ni imel prilike, da bi se branil. V senu so spali še trije sovražniki. Vse smo razorožili, jaz pa sem jim v šali rekel: »Oprostite, gospodje, ker smo vas dvignili iz spanja«. Namesto odgovora sem videl samo njihove prestrašene obraze. Naloga je bila izvršena. Ogledali smo si vse potrebno in odvedli ujetnike. Naš komandant je od njih dobil dragocene podatke o sovražniku.

Leta 1916. mi je bila naložena častna in odgovornosti polna dolžnost. Prišel je narednik in mi rekel, naj grem h komandantu. Ko sem se pri njem javil, mi je rekel: »Ti si Budimir Davidović. Sklenil sem, da ti zaupam težko, toda častno nalogo.« Pojasnil mi je, da se moram z vojvodo Babunskim in še nekim podnarednikom prebiti preko sovražnikovih vrst in v njegovem zaledju ogledati moč in premikanje sovražnikovih čet. Srečen sem bil, da sem bil odrejen za tako važno stvar. Mrak se je spuščal in pihljal je rahel vetrič, ko smo po kozjih stezah šli na delo. Vsak se je zatopil v svoje misli. Naenkrat se je vojvoda ustavil. Bili smo pred sovražnikovimi žičnimi ovirami, ki so bile zvezane s signalnim zvoncem. Vojvoda in jaz sva legla v jarek. On je začel z rokami kopati zemljo in kamenje s toliko spretnostjo in brzino, da sem se naravnost čudil. Hitro je bila pod ovirami izkopana jama in neopaženo smo se splazili na drugo stran. Začelo je deževati. Zora nas je zatekla v nekem gozdu, od koder smo videli vas. Srce mi je prekipevalo, ko sem pomislil, da se nekaj kilometrov za vasjo skriva moje rodno Dragačevo. Toda samo za trenutek. Skrili smo se v neko gozdno jamo. Po kratkem odpočitku, nam je vojvoda dal povelja. Ostal sem na mestu, on pa je s podnarednikom Simčetom šel v drugo smer. Ko se je zdanilo, sem izvršil svojo nalogo, ki mi je bila poverjena.

Neke noči, na Sokolcu — nadaljuje Budimir — bi bil skoraj ob glavo. S patrolo sem šel na ogled. Toda sovražnik nas je opazil in smo morali 24 ur ležati na trebuhu na kamenitem bregu. Ko so me v četi spet videli živega, so bili vsi presenečeni, ker so bili prepričani, da so nas postrelili. V začetku leta 1918. sem se javil v napadalno četo in po treh mesecih smo šli v boj. Vrhovna komanda je dala povelje, da je treba napasti položaj: Krvavi zob. Obla Čuka—Kravice—Zapadni Veternik. Napadalna četa je bila pripravljena. Razdelili so nam bombe in drugo municijo. O poteku napada pripoveduje Budimirov tovariš rezervni poročnik Stranjančević, nosilec dveh Karadjordjevih zvezd in junak iz mnogih vojn, takole:

»Bil sem narednik in vodja napadalnega oddelka, ko sem s svojim pomočnikom Davidovićem in še 17 vojaki zataknil za pas potrebno število bomb in jih razdelil ostalim, kolikor jih je kdo mogel nositi. Morali smo presekati žične ovire in vpasti v sovražnikove jarke. Tiho smo stopali v temno noč. Kmalu smo bili pri bodeči žici. Ukazal sem, da se ovire takoj posekajo. Davidović je z neverjetno naglico to opravil. V največji tišini smo se priplazili do sovražnikovih jarkov. Stražarja je Budimir z enim udarcem z bodalom onemogočil. Ostali smo z bombami poskakali v sovražnikove jarke in metali bombe kot hruške. Vojaki so z bombami obsuli zemunice (zaklonišča). Nastal je tresk in obupno stokanje in klicanje. Budimir je izvlekel revolver in dal z njim znak artileriji, naj prične streljati. Učinek naših bomb je bil strašen. V jarkih je bilo polno ranjencev in mrtvih. Ves navdušen je Budimir Davidović stekel še k enemu zaklonišču. Tedaj pa so se vsuli iz njega sovražniki. V borbi na nož ga je nekdo z bodalom ranil v nogo. Tudi sovražniki so začeli metati bombe. Toda naši vojaki so jih še pravočasno zmetali nazaj. Pri tem je neka bomba, ki jo je hotel vreči nazaj, eksplodirala Budimiru v roki. Obležal je. Ko se je pomirilo, smo Budimira brez roke komaj še živega pripeljali do previjališča. Za to dejanje nas je odlikoval tedanji regent Aleksander s Karadjordjevo zvezdo, komandant pa je Budimira še posebej odlikoval z Legijo časti.

Na vprašanje, zakaj je dobil še drugo Karadjordjevo zvezdo z meči, je poročnik Stranjančević rekel: Storil sem samo dolžnost do domovine. Z nekim svojim tovarišem sem šel v zasedene kraje in od tam prinesel dragocene podatke. Resnično, bila je težka dolžnost, toda obenem prijetna.

Ko se je vojna končala — tako pripoveduje Stranjančević — sem dobil poziv, naj grem v Beograd in se javim pri Nj. Vel. kralju. Ko sem prišel na dvor in povedal kdo sem, so me takoj pustili h kralju. S smehljajem me je sprejel, za mizo pa je sedelo že več tovarišev iz vojne, ki jih je prav tako pozval ljubljeni vladar. Po kosilu smo obujali spomine na minule vojne in vrsta je prišla tudi name, da kralju povem svoj doživljaj. V pripovedovanje sem se tako vživel, da sem podzavestno gledal za strežnikom, ki je odnesel z mize grozdje. Kralj je to opazil. Ko sem končal s pripovedovanjem, se je sladko nasmejal in me vprašal: »Ali je grozdje okusno?« Nisem vedel, kaj bi mu odgovoril. Nazadnje sem izdavil: »Veličanstvo, nisem ga pokusil, pa zato ne vem kakšno je.» Kralj se je nasmejal in rekel: »Vidim, da si se tako vživel v preteklost, da si pozabil na jed.« Ukazal je, naj ponovno prinesejo grozdje na mizo.

Ivan Rutar 70-letnik

Te dni je praznoval v Kranju 70. rojstni dan orožnik narednik-vodnik v p. g. Ivan Rutar. Jubilant se je rodil 1. aprila 1871. leta na Temeljinah pri Tolminu. Kot 15-letni deček je odšel v svet. Po odsluženju vojaškega roka je vstopil v orožniško službo, kjer je od l. 1896 služboval v raznih krajih v Istri, po prevratu pa v Cerknici, Ribnici in Kočevju. Tu je bil upokojen 1930. leta, nakar je bil pomočnik upravitelja v Dijaškem domu, kjer si je kmalu

pridobil ljubezen in spoštovanje ondotnega dijaštva. Po petletni službi v Dijaškem domu se je preselil v Kranj, kjer v krogu svoje družine uživa zasluženi pokoj.

S svojim klenim in odkritim značajem si je povsod pridobil mnogo prijateljev. Kot zaveden Sokol in narodnjak se je jubilant vseskozi s požrtvovalnostjo udejstvoval v nacionalnem življenju.

Na svoji življenjski poti si je izbral družico v ugledni narodni družini Ivančičevih v Desklah pri Gorici. V zakonu se jima je rodilo 5 otrok.

Jubilantu, ki si je tudi v Kranju stekel vso priljubljenost, želimo, da ostane čvrst in čil še mnogo let in mu ob priliki njegovega jubileja iskreno čestitamo!

Kmetijski minister dr. Branko Čubrilović

Rodil se je l. 1894 v Bosanski Gradiški. Po končani srednji šoli je študiral medicino na Dunaju, Gradcu in v Pragi. Še kot dijak je sodeloval v vseh nacionalnih gibanjih bosanske omladine in l. 1913 je odšel kot dobrovoljec v Srbijo. Po povratku v Bosno je kot eden izmed najbolj aktivnih članov revolucionarne omladine organiziral poverjenike Narodne odbrane. Zato so ga v Banjaluškem veleizdajniškem procesu obsodili na 14 let temnice. Osvobojenje ga je dohitelo v ječi.

Po vojni je končal medicinske študije in se posvetil političnemu življenju v vrstah zemljoradniške stranke. Prvič je bil za narodnega poslanca izvoljen leta 1927 v banjaluškem okrožju. Ostal je v parlamentu vse do 6. januarja 1929. V tem času je bil član glavnega odbora Saveza zemljoradnikov in predsednik zdravniške zbornice v vrbaski banovini. Za časa avtoritativnega režima je bil v opoziciji in se je posvetil zdravniški praksi v Banjaluki. Ustanovil je časopis »Razvitak«. Drugič je bil izvoljen za narodnega poslanca na listi dr. Mačka v srezu ljubiškem leta 1935, toda pri delu skupščine ni sodeloval. Pri zadnjih volitvah decembra 1938 je bil tretjič izvoljen za narodnega poslanca na listi dr. Mačka kot član zemljoradniške stranke. Sodeloval je v skupščini vse do njenega razpusta. Kot kmetijski minister je stopil v vlado Cvetković-Maček in bil v njej do svoje ostavke 21. marca letos.

Ga. Marija Bonačeva †

Ljubljana, 2. aprila

Danes ob osmih je v visoki starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Bonač, vdova po pokojnem uglednem ljubljanskem meščanu Ivanu Bonaču, podjetnem ustanovitelju znanih Bonačevih podjetij, ki je umrl že l. 1920.

Pokojna gospa je bila verna podoba tistih tihih mater, ki s svojim mirnim in plemenitim značajem, marljive in delavne kot mravlje, od generacije do generacije s svojimi dobrimi rokami ustvarjajo solidne temelje našega meščanstva. Tako je pokojna gospa Bonačeva v vseh krogih prebivalstva uživala zasluženi ugled ter splošno spoštovanje, saj je bila kot soproga in mati najtrdnejša opora soprogu in družini; pri prizadevanjih za ustanovitev in razcvit podjetij, koristnih Ljubljani in deželi, domačih podjetij, na katera smo lahko ponosni. Po starih ljubljanskih pravilih krščanske ljubezni do bližnjega in skrajne poštenosti je vedno skromna gospa Bonačeva po neprestanem delu in skrbeh v visoki starosti doživela največjo materinsko srečo z uspehi svojih otrok. Njeno življenje je bilo posvečeno delu in družini, ki je k njej prištevala vse revne in podpore potrebne. V tem duhu je vzgojila tudi svoje otroke. Dasi že visoko v letih, se je še vedno živo zanimala za vse dogodke našega javnega življenja in je v zavednem narodnem duhu tudi vzgojila svoje otroke.

Naj ji bo lahka domača zemlja!

Pogreb blage pokojnice bo danes ob 5. popoldne z žal. kapelica sv. Nikolaja.

Goričko v pomladnih dneh

Kljub sedanjim razmeram naj bi se našla zadovoljiva rešitev zaposlitve sezonskega delavstva

Murska Sobota, 2. aprila

V severnih, gričnatih predelih Prekmurja, na Goričkem se je že začela prava pomlad. Popotniku, ki pride z Ravenske (ravninskega prekmurskega predela), se zdi, kakor da bi po prijaznih zelenih holmih, s katerih se razgledujejo protestantske in katoliške cerkve, vzplalo veselejše življenje.

Skrbni vaščani si dajejo opravka na polju, v gozdovih in v vinogradih, ki jih pa ni mnogo. V Adrijancih, Šülincih ter po drugih vaseh najdejo žene in dekleta še vedno toliko časa, da vzamejo v roke »prêdano« (predivo). Tod se pri nemalokateri hiši ob zimskih in predpomladnih večerih še vrtijo kolovrati, ki jih drugod po Prekmurju malodane več ne poznajo; ljudje namreč še vedno pridelujejo lan, iz katerega dobivajo tkivo za izdelavo vreč, posteljnih rjuh, brisač in »ponjáv« (plaht). Tkalec v Šülincih ima dan za dnem še vedno mnogo dela: pod tramovi in vse naokoli po hiši počiva še nešteto klobčičev tkiva, ki ga urno veže v potrebne platnene izdelke. Tod ljudje še niso tako »napredovali« kot drugod v Prekmurju, da bi se skoroda izključno posluževali industrijskih izdelkov. Ne, v vsem in z vsem si skušajo pomagati sami doma.

V pozni pomladi pa jih vseeno zbudi klic tujine. Zemlja daje tod bore malo, živeti pa je le treba. In ker so to — gosto naseljeni — najbolj pasivni gospodarski predeli Prekmurja, zato se odtod vsako leto rekrutira največ sezonskih delavcev. Po vaseh menda ni hiše, od katere ne bi bil eden ali dva družinska člana v tujini. Letos — spričo nastalih razmer v svetu — goričke sezonce najbolj skrbi ravno vprašanje zaposlitve. Ker bo odtok sezonskega delavstva v notranjost države skrčen na minimum, se mnogi upravičeno sprašujejo, kam zdaj za kruhom. Zato je želeti, da bi se v letošnji pomladi kljub vsemu našla od strani merodajnih faktorjev zadovoljiva rešitev zaposlitve sezonskega delavstva.

Spomin na večer pred kraljevim spomenikom

Še vedno plapolajo po Ljubljani trobojke in nas spominjajo radostnega dne, ko je kralj Peter II. zasedel prestol. Mirno gremo bodočim dogodkom naproti. Do smrti nam ostanejo trajno v spominu manifestacije, s katerimi smo dali duška svojemu veselemu razpoloženju in zadoščenju, da imamo svobodno državo z vladarjem naše krvi. Prav posebno lep pa je spomin na večerne prizore pred spomenikom Viteškega kralja v Zvezdi. Ob spomeniku je bilo položenih mnogo vencev in cvetja, na podstavku je gorelo polno svečic, desno in levo pa dve mogočni plamenici, ki sta bajno ožarjali spomenik. Vso slavnostno podobo je povzdigoval razsvetljeni ljubljanski Grad, ki se je kakor kristalna čarobna palača dvigal v ozadju iz teme. Še dolgo potem, ko so v mestu utihnile manifestacije, so se pred spomenikom zbirali ljudje ter zadovoljno govorili o zgodovinskem dogodku. Minila sta strah in tegoba, prerojeni smo s pogumom in ljubeznijo do svobode.

Samomor na progi

Na prelazu v Podlimbarskega ulici v Šiški je včeraj izvršila samomor 52 letna učiteljica Mara Mikuluševa. Že ponoči je vstala in se delj časa sprehajala po sobi. Potem je šla iz hiše in tavala po šišenskih ulicah. Malo pred 5. uro, ko je lokomotiva vozila proti št. Vidu, se je znašla ob progi in se trenutno pognala pod stroj. Strojevodja ni mogel več preprečiti nesreče. O dogodku je obvestil čuvaja. Policijska komisija je ugotovila dejanski stan, potem pa so truplo odpeljali v mrtvašnico na žale. Pokojna je že dolgo bolehala na živcih in je že pred dnevi poskušala samomor. Sosedje pa so jo pravočasno rešili. Mikuluševa je bila po rodu iz št. Vida pri Vipavi.

Kulturni pregled

Svetli vzor Njegoša

I.

Kam naj se v teh težkih dneh, ko slišimo na oknih in vratih lastne duše in lastne usode divje udarce viharja, ki lomi narode in »ustvarja zgodovino«, obračajo naše misli? Kje naj iščejo opore in vzorov, kam naj se postavijo, da odkrijejo tisto mirno točko, ki jo mora imeti po pravilnem občutku starega misleca vsak, kdor hoče premagati vzvalovano življenje in biti kos njegovim zahtevam in potrebam?

Nič lahkotnega in plehkega nas ne more zadovoljiti v času, ki je ves dinamičen, dramatičen, poln težkih bojev za »biti ali ne biti«. Treba je poiskati duši močnejše hrane, kakor ji je zadoščala še včeraj; treba je pomesti iz nje vso miselno navlako in se vrniti h globinskim vprašanjem sveta in življenja. Pogledati v stvarno obličje življenja, obličje, ki ga ne olepšuje pomada naših iluzij, videti ga takega, kakršno je: težko, tragično in vendar polno lepote in visokega smisla, pridružiti materiji duha in stvarnosti ideal — to je nujna naloga slehernega zavestno živečega in mislečega človeka v teh dneh. Treba je najti smisel našemu življenju, našim večjim in manjšim, sedanjim in bodočim žrtvam.

Če vprašujemo po vrelcih take duhovne okrepitve, nam ni treba segasegati ne po antičnih spisih in ne po delih tujih mislecev. Dinarska rasa je na čvrstih, skalnatih črnogorskih tleh pognala dragocen človeški cvet, ki nam daje tudi za sedanje čase »vonj neminljivega in večnega«. Črnogorski vladika in vladar Njegoš je zapustil krasne sledove svojega genialnega duha in je v svojih pesniških stvaritvah izgradil človeški in življenjski ideal, ki je kakor ustvarjen za naše dni. Zdi se nam, da je bil Njegoš podoben čebeli, ki je nabrala najslajši in najdragocenejši med misli, vzorov in idealov na cvetovih najbolj preizkušenih življenj balkanskega človeka. Ta se je moral stoletja mukoma boriti zoper tiranijo moči in nasilja zoper pravico premoči in števila, ki je zahtevala smrt slabejših, da zagotovi turškemu narodu možnost uživanja in izkoriščanja, ki sta bili njegov življenjski ideal. Kakor je nastala srbska narodna epika iz tisočletne življenjske izkušenosti balkanskega kmeta in pastirja, tako je nastala pesniško oblikovana filozofija črnogorskega kneza Njegoša iz življenjske izkušenosti bojujočega se naroda, ki brani obstoj in svoj višji ideal pravice in resnice pred premočjo materialistično usmerjenega sovražnika, ki mu ni ne za resnico in ne za pravico.

Nedavno je na ljubljanski univerzi doktoriral iz čiste filozofije mlad Črnogorec, učenec slovenskega filozofa prof. Vebra Milan Rakočević. Njegova inavguralna disertacija »Njegoševa etika čojstva« je v glavnem izvleček iz večje študije o Njegoševi filozofiji »*Crnogorski Prometej*«, ki je izšla lani v Ljubljani. Ne poznam spisa, ki bi na kakšnih 25 straneh povedal toliko žlahtnih misli, primernih prav za sedanje težke dni, kakor jih vsebuje ta dokument doktorske zrelosti svojega pisca. Filozofija tu ni samo logistično in metafizično umovanje, ni duhovito grajenje abstraktnih sestavov, marveč je posneta iz same poezije in vendar sestavljena v morda največji in najpomembnejši etični sistem, kar jih je kdaj zgradil slovanski človek v južnoevropskem prostoru. Če je Branko Lazarevič uvrstil Njegoša glede njegove izvirnosti in človeške pomenljivosti z narodno epiko in z Mešterovićevo plastično umetnostjo med tri največje prispevke dinarskega človeka svetovni kulturi, moramo ob Rakočevićevem uspelem poizkusu sistematizacije Njegoševe etike samo znova priznati Njegoševo veličino.

Etika »čojstva« je tisto, kar bi hoteli po Rakočeviću posebej poudariti kot najvišji življenjsko-filozofski ideal južnoslovanskega človeka. Njegoš je po tem svojem etičnem sistemu dostojen, da ga južni Slovani imenujemo skupaj z največjimi misleci vsega človeškega rodu. Njegoš je s svojo vrsto moralnega kategoričnega imperativa slovanski Kant. Našo notranjo odpornost zavest človeške vrednosti našega naroda, smoter življenja in boja vseh naših rodov bi mogli silno okrepiti, če bi navdali mlade in starejše ljudi z Njegoševo etiko, ki je potekla iz čiste življenjske izkušenosti črnogorskega plemena, iz njegovih vekovitih bojev zoper moč in nasilje Turkov, iz njegovega naravnega in zato neuničljivega svobodoljubja.

»Njegoš se je zanimal za vse probleme našega sveta in za vse probleme življenja v tem svetu«, piše njegov mladi črnogorski rojak v ljubljanski disertaciji. »Zastavljal si je vprašanje, kaj vse mora človek storiti,, da bi napolnil svoje življenje z nekim konstruktivizmom, t. j. da bi določil in obvaroval svojemu življenju pravo vrednost... Njegoš je promatral etični problem s perspektive svojega okolja in njegovih vekovitih našel. To okolje je v vekovitem boju za samoohranitev izkonstruiralo svojski pogled na življenje in svet, ki je slonel na viteškem življenju, samopožrtvovalnosti in potrebnem obvladanju samega sebe. Ta etika je zgrajena na življenjskih izkušnjah, kakor se pojavljajo pri množicah, ki jih vodijo skupni ideali in ki so obdarjena z veliko naravno inteligenco, zmožno, da iz raznih protislovij površnega gledanja najde to, kar lahko v življenju preživi omejeni tok človeškega žitja.«

Viteški ideal majhnega, siromašnega ljudstva, ki se je na trdih tleh, daleč od vseh udobij zapadne civilizacije, borilo za svojo svobodo in svojo plemensko čast, se je pri Njegošu razvil v pravo filozofsko koncepcijo sveta in življenja. Te svoje etike pa Njegoš ni strnil, kakor Spinoza ali Kant, v težko čitljive traktate, marveč jo je dal v slikah ali prilikah kot pesniška dela. Tako so govorili vsi veliki oznanjevalci religij, vsi, ki so povzdigovali človeka: Budha kakor Jezus, tako sta govorila tudi Sokrat in Platon. Sledili bomo z Rakočevićem poglavitnim idejam Njegoševe etike.

— o.

Prešeren

Kot tretja knjižica zbirke **»Ilustrirana dela Franceta Prešerna«**, ki jo izdaja Bibliofilska založba v Ljubljani, je izšla pesem »Pod ôknam«. Poleg izvirnega besedila je v knjižici objavljen literarno zgodovinski komentar iz peresa M. Benči-

Zuppe, ilustracija k Prešernu

Beograjska „Pravda“

»Afera Lindbergh-Hauptmann-Tufverson« spada med najgrozovitejše afere kulturnega sveta in sedanjosti.«

»Poderžajeve izpovedi se čitajo neobičajno lahko in so zelo zanimive; dokazi so psihološko dobro utemeljeni ...«

Senzacija kakršne nismo že davno imeli ...«

Dr. M. Rakočević »Pravda« 25. 3. 1941.

Beograjska „Politika“

»Poderžaj ni hotel govoriti niti pred novinarji, niti pred policijo Evrope in Amerike, niti pred osebjem Sing Singa. Spregovoril je sedaj, jezen in užaljen ...«

»Knjiga, ki dokumentira nedolžnost Hauptmanna ...«

»Ona bo vzvalovila javno mnenje vsega sveta.«

M. Milanović »Politika«, 1. 4. 1941.

SLOVENCI! ČITAJTE

obrambo proti vsemu svetu našega rojaka I. I. Poderžaja, katerega ni zlomila niti Evropa, niti Amerika!

»HAUPTMANN JE BIL NEDOLŽEN«

se dobi v vseh ljubljanskih knjigarnah in pri Založbi »Liberty« — Ljubljana, Miklošičeva c. 5 (cena Din 60.—)

Domače vesti

* **22 novih poročnikov korvete.** V torek dopoldne so imeli v veliki dvorani Pomorske akademije v Dubrovniku prisrčno domačo svečanost, na kateri je bilo 22 gojencev akademije napredovanih za poročnike korvete. Svečanosti je prisostvoval odposlanec Nj. Vel. kralja kapetan bojnega broda Mardešić in takoj po njegovem prihodu je bil prečitan kraljevi ukaz o napredovanju 15. razreda akademije. Kraljevi odposlanec je imel kratek nagovor na mlade pomorske oficirje, na koncu pa je najboljšemu absolventu, Željku Kosini iz Zagreba, izročil pozlačeno sabljo kot dar Njegovega Veličanstva.

* **Službeni list** kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 1. aprila objavlja: kraljev ukaz o razrešitvi celotne vlade Dragiše Cvetkovića in imenovanju nove vlade pod predsedništvom armijskega generala Dušana T. Simovića; naredbo o spremembah naredbe o kontroli uvoza surovih in suhih kož, usnja in izdelkov iz krzna, lubadi za strojenje ter ekstraktov in snovi za strojenje kož štev. 5526 iz leta 1941; navodilo o načinu izplačevanja prejemkov banovinskih plačevancev pri državnih izplačilnih blagajnah v mobilnem in vojnem stanju; pravilnik o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1941; pravilnik bednostnega sklada dravske banovine s proračunom za leto 1941 in razglas o proračunu mestne občine mariborske za leto 1941.

* **Novi grobovi.** Po dolgem hudem trpljenju je preminil poštni ravnatelj v pokoju g. Alojzij **Vernik.** Pokojnik leži na mrtvaškem odru na Stari poti 2. Pogreb bo v petek ob pol 16. uri iz kapele sv. Petra na Žalah k Sv. Križu. — Umrla je v 75. letu šolska upraviteljica v pokoju ga. Klementina **Piklova,** roj. Kos. Na zadnji poti jo bodo spremili danes ob 14. iz kapelice sv. Jakoba na Žalah k Sv. Križu. — Preminila je v Mariboru nadučiteljeva soproga ga. Marija **Krajničeva.** Pogreb bo danes ob 15. uri na magdalensko pokopališče. — V 53. lete ustarosti je nenadno preminila g. Mara **Mikuluševa.** Pogreb bo v petek ob pol 16. uri iz kapele sv. Marije na Žalah k Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **60letnica početka gradnje srbskih železnic.** Danes poteče 60 let, odkar je mala predvojna Srbija doživela enega najpomembnejših dogodkov svojega razvoja. Dne 22. marca leta 1881 po starem koledarju, kar ustreza 3. aprilu po novem, je bil v srbski narodni skupščini z večino glasov sprejet zakon o »Splošni konvenciji za zgraditev prve srbske državne železnice«, sklenjeni med takratno kneževsko srbsko vlado in Generalno unijo iz Pariza. V imenu vlade sta konvencijo podpisala takratni finančni minister Čedomir Mijatović in gradbeni minister Jevrem Budović, v imenu pariške družbe pa njena predstavnika B. Bontou in viconte d'Arcour. Prva železniška proga, ki jo je Srbija vzela v program, je bila proga Beograd—Niš. Zanimivo pa je, da so najprej zgradili železnico Smederevo—Velika Plana, ki je bila potrebna predvsem za dovoz gradbenega materiala, dobavljenega po Dunavu iz Budimpešte. Sredi leta 1884 je bila železnica Beograd—Niš že sposobna za promet. Na progi, ki je bila 244 km dolga, je bilo 22 postaj, a od kraja so vzdrževali zvezo samo štirje redni vlaki.

FRANZ JOSEF GRENČICA

REG. S. BR. 22365 od 18-IX 1940 g.

* **Zagrebška mestna občina ne sklepa milijonskih posojil.** Nedavno so se raznesle vesti, da je mestna občina pri Državni hipotekarni banki najela posojilo v znesku 60 milijonov din za gradnjo nove mestne palače. Zdaj je mestna občina objavila demanti, v katerem pravi, da ne more biti govora o najetju tako velikega posojila, **saj so razmere takšne,** da v doglednem času ne bo mogoče niti misliti na tako **obsežne načrte. Mestna občina zagrebška se nahaja v neprestanih finančnih težkočah, zato more sklepati samo manjša posojila v** neodložljive namene, kakršna so prehrana prebivalstva in ureditev najnujnejših zalog.

VELIKA NOČ

V HOTELU »MIRAMARE«

CRIKVENICA

* **Borba za regulacijski načrt mesta Zagreba.** Lani je stopil v veljavo splošni regulacijski načrt mesta Zagreba, ki pa je v enem delu javnosti naletel na precejšen odpor in čule so se zahteve po njega razveljavljenju. Zdaj je zagrebška Inženjerska zbornica v svojem poročilu o delu v preteklem letu izjavila, da je vsa javnost, a posebej še strokovna, pozdravila načrt, ne da bi se bila mogla spuščati v oceno njegovih podrobnih določil. Razveljaviti regulacijski načrt bi pomenilo, prepustiti usodo mesta divjemu razvoju, ki bi lahko prinesel ogromno materialno in kulturno škodo hrvatski metropoli. Inženjerska zbornica izjavlja, da je pač mogoče govoriti o reviziji posameznih določil, ne pa o razveljavljenju celotnega načrta.

* **Splitski škof poziva vernike k molitvi proti strahotam vojne.** Škof dr. Bonefačić je izdal okrožnico, ki v njej govori o strahotah vojne in pravi, da so nastopile prilike, ki bi utegnile tudi našo državo spraviti v vojno, čeprav tega naši državniki ne žele. Vse vernike poziva k molitvi, da bi se vojne strahote odvrnile od nas in bi se svetu povrnil mir. Za petek, na dan Matere božje sedem žalosti popoldne bo procesija. V primeru slabega vremena pa bodo samo molitve po cerkvah.

* **V Splitu so otvorili podružnico Poštne hranilnice.** 1. aprila je bila svečano otvorjena podružnica Poštne hranilnice v Splitu na Marjanovi obali. Navzočni so bili dr. Bonefačić, mestni župan dr. Brkić in mnogi drugi predstavniki uradov in korporacij. Svečanost je otvoril glavni ravnatelj Poštne hranilnice dr. Milenko Berger. Gostje so si nato ogledali prostore, potem pa jim je bila prirejena zakuska.

* **Velikonočne razglednice** Družbe sv. Cirila in Metoda naj uporablja vsakdo za velikonočna voščila. Dobijo se po trgovinah in trafikah ter stane komad 1 din. (—)

* **Kupčijski posredovalec, ki je iz obupa nad slabimi posli skočil v Dunav.** Pasanti pančevskega mostu preko Dunava so bili v torek priče obupnega dejanja starega moža, ki se je za trenutek ustavil na mostu, položil svoj klobuk na tla, nato pa se preko ograje pognal v reko. Vse se je zgodilo tako naglo, da mu nihče ni mogel priskočiti na pomoč. V klobuku so našli samo njegovo vizitko z natisnjeno adreso: Jov. Simić, Jedrenska 11. Pokojni Simić je bil svojčas advokat, pozneje pa se je lotil posredovanja v nakupovanju in prodaji nepremičnin. Zadnji čas pa so mu šli posli tako slabo, da je obupal in se odločil za samomor.

* **61.000 Din za zimsko pomoč je poneveril.** V ponedeljek se je pred sodiščem v Beogradu zagovarjal občinski uradnik Živojin Jovanović, ki je kot blagajnik akcijskega odbora za zimsko pomoč zase pridržal in potrošil 61.000 Din za siromake zbranega denarja. V razpravi je priznal, da je večino poneverjene vsote zaigral po lokalih. Sodišče mu je odmerilo leto dni strogega zapora.

Iz Ljubljane

u— **Promoviran bo** danes na pravni fakulteti Aleksandrove univerze g. Bogomir **Žgur** iz Komna. Čestitamo.

u— **Krušne nakaznice vpoklicancev.** Gospodinje in svojce vpoklicanih vojaških obveznikov opozarjamo, da morajo po navodilih Prevoda vrniti mestnemu prehranjevalnemu uradu krušne nakaznice za april, ki so jih dobili za sedaj vpoklicane vojaške obveznike. Kdor je na orožnih vajah, itak dobiva kruh, zato pa nima več pravice na krušno nakaznico.

Smučarji — turisti in sportniki!

Uporabljajte **dr. Kmetovo mazilo in olje** za sončenje. Pri vseh poškodbah uporabljajte priznano dr. Kmetovo **»Ranocel«** **mazilo.** Dobi se povsod. Zaloga: **Lekarna dr. ST. KMET, Ljubljana, Tyrševa cesta.**

u— **Živilski trg.** Življenje na včerajšnjem živilskem trgu je poteklo letnemu času primerno. Trg je bil razmeroma dobro založen. Domače branjevke, Trnovčanke in Krakovčanke, pa tudi kmetice iz bližnje in daljne okolice so pripeljale na trg prav vse, kar nam daje narava v tem času. Tudi gospodinje so prihajale v velikem številu in pridno kupovale, posebno zelenjavo, jajca in maslo. Ves trg je bil nekako v znamenju masla in jajc. Tega je bilo res dosti. Cena jajcem je spet malo padla. Lepa, debela so bila naprodaj 11 za 10 Din, manjša pa celo 12 za kovača. Gospodinje so jih prav pridno kupovale. Pocenilo se je tudi surovo maslo ki je bilo včeraj po 36 do 40 Din kg. Tudi po njem je bilo veliko povpraševanje. Pričakovati je, da bodo cene še bolj padle. Zelenjava je bila včeraj prav tako močno zastopana. Lepa endivija je veljala 10 do 12 Din kg, ajserica pa nekaj več. Precej je bilo tudi karfiole in ohrovta po 5 do 7 Din kg. Še vedno je na trgu nekaj uvožene solate znatno slabše kakovosti od domače. Lep domači radič je bil naprodaj po 10 Din kg. Zelo poceni je lepa spomladanska špinača iz domačih vrtov. Prav tako je padel v oči svež motovilec, regrat, radič in peteršilj. Precej je bilo še luščenega fižola, pora, čebule, česna in hrena. Zelo veliko je bilo tudi oranž po dinarju in limon, manj pa suhih hrušk in suhih sliv ter kislega zelja in kisle repe. Vedno manj je krompirja in jabolk. Slednja so vsak dan dražja in slabše kakovosti. Včerajšnji trg je bil v splošnem zelo dobro založen, največji vrvež pa je vladal okrog mesarskih stojnic.

u— **Ljubljanski Sokol** sporoča celokupnemu članstvu tužno vest, da je včeraj preminul dolgoletni in zaslužni član brat Alojzij Vernik, upok. poštni kontrolor. Brat Vernik se je zlasti udeleževal sokolskega dela v preporodni dobi Ljubljanskega Sokola ter je bil dolga leta član uprave in vaditeljskega zbora. Blagega pokojnika bo spremila na zadnji poti društvena deputacija v krojih in s praporom. Pogreb bo v petek ob pol 4. uri popoldne iz Žal. Vabimo tudi ostalo članstvo da spremi zaslužnega pokojnika k večnemu počitku. Uprava.

u— **Gozdovniški rod Vzhajajočega sonca v Ljubljani** sporoča, da je gozdovniški večer, ki je bil napovedan za soboto, 5. t. m. v Delavski zbornici, preložen na poznejši čas.

u— JNAK Edinstvo. Dnevi ob 20. bo redni članski sestanek, zadnji pred veliko nočjo. Na sporedu društvene zadeve, predavanje izjemoma odpade. (—)

u— **Pevski zbor Glasbene Matice** ima nemoteno dalje redne pevske vaje ob torkih in četrtih ob 20. uri za ves mešani zbor. (—)

u— **Akademija »Otrok za otroka«,** ki bi morala biti 5. t. m. v prid revnim šolskim otrokom, je preložena, dokler se otroci ljudskih in meščanskih šol s počitnic ne vrnejo v šole.

u— **Šentjakobsko-trnovska ženska in moška podružnica CMD** javljata svojemu članstvu, da je za četrtek 3. aprila sklicani občni zbor preložen za nedoločen čas.

u— **Številne tatvine koles.** Ljubljana ima toliko kolesarjev, kakor mogoče nobeno drugo mesto, zato beleži tudi policijska kronika zelo veliko število ukradenih koles. Franca Barova je pustila za kratek čas svoje črno pleskano žensko kolo znamke Torpedo z dinamo svetilko pred kavarno Prešeren. Preden se je vrnila, je 1600 Din vredno kolo odpeljal neznanec. — Iz veže gostilne pri Kolovratu je bilo ukradeno 1600 Din vredno moško kolo znamke Wanderer Jožetu Godcu. — Izpred nekega vinotoča na Tyrševi cesti je bilo ukradeno 1500 Din vredno moško kolo znamke Styria Tomažu Valentinu. — Anton Černač je pustil svoje 1500 Din vredno moško kolo znamke Torpedo le za nekaj trenutkov pred glavno pošto in stopil v poslopje po opravkih, pa je izginilo. — Izpred Leonišča je bilo odpeljano Jožetu Avsecu 1200 Din vredno moško kolo znamke WKD. — V Železnikarjevi ulici št. 5 je vlomil v klet Frančiške Lončar neznanec in ukradel črno pleskano, 1200 Din vredno žensko kolo znamke Waffen Fabrik. — Z dvorišča hiše št. 28 v Kolodvorski ulici je bilo odpeljano Cilki Hodejevi 1200 Din vredno žensko kolo znamke Miele. — Z dvorišča Vajeniškega doma je bilo ukradeno Nikolaju Jelencu 900 Din vredno moško kolo znamke Erika. — Rdeče pleskano moško kolo znamke Peugeot, vredno 700 Din, pa je odpeljal neznanec Stanku Blatniku izpred sodišča. — 700 Din vredno črno pleskano moško kolo znamke Adler je bilo ukradeno Antonu Podlogarju iz veže kina Sloge. — Neznanec je odpeljal 300 Din vredno moško kolo znamke Kohinoor Josipu Možini iz Prešernove ulice. Lastniki koles bi morali biti malo previdnejši in nikakor ne puščati nezaklenjena kolesa brez nadzorstva na cesti.

u— **Razne tatvine.** Neznanec je oškodoval v mestni klavnici Jožeta Habjana za 400 Din. Ukradel mu je sivo pleteno jopico, pisano moško srajco, 3 mesarske nože znamke Tofra in jeklen brusilec. — V Lavričevi ulici št. 45 je nekdo odnesel 150 Din vredno lestev, last Ivana Likoviča. — Podjeten tat je ukradel Mariji Pavlinovi iz žepa 300 Din, ko je v nekem lokalu nakupovala potrebščine. — Anton Markelj se je pripeljal z vozom v mesto in odšel za kratek čas po opravkih na trg. To pa je že zadostovalo spretnemu zlikovcu, da je iz nenadziranega voza ukradel 5 kg surovega masla, vrednega 150 Din. Za zlikovci poizveduje policija.

Iz Celja

e— **Lažno poročanje.** Neke inozemske radijske postaje so poročale v sredo zjutraj, da so prispeli v neko tujo državo nemški begunci, ki so pripovedovali, da Slovenci v Celju sramotijo in pretepajo člane nemške manjšine, in da so nemški begunci rešili samo golo življenje. Ti begunci da so tudi pripovedovali o plenjenju po stanovanjih Nemcev. Ta vest je od začetka do konca izmišljena. V Celju vlada slej ko prej popoln mir in red in nikomur se ni skrivil niti las. Omenjena lažna vest je izzvala tudi med celjskimi Nemci ogorčenje. Celjski odvetnik dr. Valter Riebl je kot zastopnik nemške narodne manjšine v Celju takoj včeraj zjutraj podal izjavo, da je vest omenjenih inozemskih radijskih postaj docela izmišljena, in je poslal na pristojno mesto v inozemstvu protestno brzojavko z zahtevo, da navedeno lažno vest prekličejo. S svoje strani opozarjamo Celjane, da ohranijo tudi v bodoče mirno kri in popolno disciplino ter se ne dajo begati po lažni inozemski propagandi.

e— **Uradni dan Zbornice za TOI** za Celje in okolico bo v torek 8. t. m. od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

e— **Gradnja sportnega igrišča pri Sp. Lanovžu.** Mestna občina je razpisala oddajo prestavitve ograje s sportnega igrišča na Glaziji na novo sportno igrišče pri Sp. Lanovžu. Ponudbe je treba vložiti do vštetega 12. t. m. v vložišču mestnega poglavarstva.

e— **Pouk na celjskih šolah** je bil v sredo začasno ukinjen.

e— **Naraščajski zbor celjske sokolske župe v Laškem.** Naraščaj močnejših edinic celjske sokolske župe bo proslavil v nedeljo 6. t. m. v Laškem polnoletnost našega ljubljenega starešine, Nj. Vel. kralja Petra II. Sokolski naraščaj bo v tem slavnostnem letu prisegel zvestobo in pripravljenost svojemu kralju. Spored naraščajskega zbora v Laškem je naslednji: Dopoldne bo slavnostno zborovanje naraščaja s petjem, pozdravom kralju in državni zastavi, pozdravom župnega zastopnika in predavanji bratov naraščajnikov. Ob 16. se prične slavnostna naraščajska akademija v Sokolskem domu. Bratje naraščajniki, naš zbor v Laškem naj bo mogočna manifestacija ljubezni do našega mladega kralja!

e— **Umrl je** v torek v Ipavčevi ulici 12 v Celju 73-letni delavec Anton Rojnik.

e— **Dve nesreči.** V Šoštanju si je 53letna dninarica Elizabeta Dvornikova pri padcu zlomila levo nogo v kolenu. Pri delu v Vehovarjevi tovarni pohištva v Celju je žaga odžagala 44letnemu mizarskemu pomočniku Francu Jerebu iz Vojnika palec desne roke. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e— **Prijave psov in pasji davek.** Mestno poglavarstvo poziva vse lastnike psov, da prijavijo od 1. do 15. t. m. vsakega nad 3 mesece starega psa v pisarni mestne klavnice. Davek za čuvajskega psa znaša 10 din, za prostega psa 120 din, tiskovina za prijavo stane 1 din, pasja znamka pa 4 din. Za čuvajskega psa je treba smatrati le tistega, ki je stalno priklenjen ali pa prost v ograjenem prostoru, iz katerega ne more pobegniti. Kdor ni lastnik hiše ali gospodarskega poslopja, ne more prijaviti svojega psa kot čuvaja. Neprijavljene in nepravilno prijavljene pse bo po 15. t. m. konjač polovil in pokončal, lastnika pa bo mestno poglavarstvo kaznovalo po čl. 113. zakona o odvračanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni z globo do 900 ali zaporom do 30 dni.

Iz Maribora

a— **Davčna uprava za mesto Maribor** razglaša: Po zakonu o neposrednih davkih mora biti plačan II. obrok zgradarine, pridobnine in posebnega davčnega dodatka, rentnine, ki se odmerja v davčnih razporedih, družbenega davka, skupnega davka na poslovni promet in vojnice za leto 1941 najkasneje do 15. maja t. l. Vsi davkoplačevalci se opozarjajo na prednji rok z vabilom, da pravočasno zadostijo svoji davčni dolžnosti in da do odrejenega roka plačajo dospele davke.

a— **Občina Studenci pri Mariboru** poziva lastnike koles, ki so oddali v tukajšnjem uradu svoje knjižice, naj jih najkasneje do 5. t. m. dvignejo. V nasprotnem primeru se jim bodo proti odškodnini 5 din dostavile po raznašalcu na dom.

a— **Sreski načelstvi Maribor levi in desni breg** obveščata lastnike motornih vozil, da naknadnega pregleda motornih vozil danes ne bo.

a— **Predstojništvo mestne policije** sporoča prizadetim, da do nadaljnjega ne bo nobenega pregleda motornih vozil.

a— **Zaradi splošne prepovedi zborovanj** ne bo do nadaljnjega nobenega občnega zbora.

a— **Šolski pouk** na vseh mariborskih in okoliških šolah je bil z včerajšnjim dnem do nadaljnjega ukinjen.

a— **Naraščaj mariborskih sokolskih društev** bo proslavil prvi dan vlade svojega kralja Petra II. s telovadno akademijo, ki bo v soboto 5. t. m. ob 20. v Sokolskem domu. V nedeljo 6. t. m. ob 10. uri dopoldne bo zbor mariborske sokolske mladine v Sokolskem domu, ob 14. pa bodo istotam tekme na orodju.

a— **Neprijeten doživljaj** je imel posestnik Ivan L. iz Sv. Ane v Slovenskih goricah. Ko je bil po opravkih v Mariboru, je spoznal lahkoživko, ki mu je v neki gostilni ukradla denarnico, v kateri je bilo nad 2500 din gotovine. Za tatinsko žensko poizvedujejo oblastva.

a— **Povožena.** Na križišču Frankopanove in Valvazorjeve ulice je neki motociklist povozil železničarjevo vdovo Alojzijo Perkič, ki je obležala nezavestna s težkimi notranjimi poškodbami. Perkičevo so odpremili v bolnišnico, neprevidni motociklist pa se bo moral zagovarjati pred sodnikl.

a— **Beg iz življenja.** Pri Kapli so našli v gozdu obešenega mrtvega 63letnega preužitkarja Adolfa Gerliča. Šel je prostovoljno v smrt zaradi neozdravljive bolezni.

a— **Okradena natakarica.** V spalnico natakarice Neže Jagodičeve, stanujoče na Aleksandrovi cesti 18, se je vtihotapil neznan zlikovec ter odnesel razno perilo in obleke v skupni vrednosti okoli 2000 din. Policija je tatu že nasledu.

a— **Tatvine koles se silno množe.** V teku včerajšnjega dne so tatovi ukradli kar 4 kolesa. Prizadeti so Linka Ksel iz Ruš, ki ji je neznan zlikovec odpeljal izpred neke trgovine na Glavnem trgu 1400 din vredno kolo, nadalje Alojz Lovrenčič iz Sv. Ane v Slovenskih goricah, Martin Knuplež ter Ivan Bohinjc, ki so imeli svoja kolesa pred gostilnami.

---

ne, deset ilustracij tega motiva z razlago istega pisca ter več drugih slik, vse pa v okusni opremi Mihe Maleša in v lepem tisku Narodne tiskarne.

Kdo ne pozna Prešernove pesmi »Pod oknam«, ki je bolj znana po začetnih verzih »Luna sije, kladvo bije«? Pesem je ponarodela in jo lahko vedno znova slišimo v naših kmečkih krčmah prav kakor v koncertnih dvoranah. Ta Prešernova trubadurska pesem je nastala po Kidriču okrog 12. decembra 1843. Potemtakem ni v neposredni zvezi s pesnikovo nesrečno ljubeznijo do Julije. Verjetno je, da je nastala v zvezi s Prešernovim ljubezenskim odnosom do ene izmed hčera gostilničarke v »Peklu« Metke Podbojeve. Komentator Benčina navaja po Žigonu objavljene spomine Prešernovega prijatelja Potočnika, ki je l. 1848 skupaj s predsednikom celovškega deželnega sodišča pl. Vestom zapel Prešernu v Kranju to pesem, kakor jo je v mehki italijanski melodiji komponirala Vestova sestra Marija. Prešeren se je ob tej priliki bridko razjokal: morda mu je petje njegove trubadurske pesmi preživo obudilo spomin na razočaranje v ljubezni in »želja nespolnjenih bolečine«. Vsekako je pesem »Pod oknam« ena najznačilnejših in najbolj priljubljenih slovenskih erotičnih pesmi. Mesečina, zvezde, speča ljubica, hrepenenje pevca, ki stoji pod oknom, te in podobne pesniške slike so ubrano zlite v pesem, ki zaradi svoje spevne oblike kar kliče po skladateljih, zaradi rahle in nežne slikovitosti pa nudi takisto slikarjem dovolj oprijemov za njihovo tvorno fantazijo.

Za naslovno stran knjižice je perorisba Mihe Maleša, ki že sama vzbuja lirično razpoloženje. Ker bo Maleševa izdaja Prešernovih del obenem najpopolnejša »ikonografija« Prešerna, je prav, da je v tem zvezku reproducirana pesnikova podoba po litografiji v Wagnerjevi izdaji iz l. 1866, kakor koli je sicer sporen in celo ponesrečen ta poizkus, prikazati Prešernovo človeško podobo. Langusova risba dekleta iz Prešernove dobe se lepo prilega tej izdaji naše najznamenitejše trubadurske pesmi.

Nato se vrste posamezne slikarske obdelave Prešernovega pesniškega motiva. Tudi za to pesem, ki se odlikuje po dokaj konkretni vsebini, je značilno, da je navdahnila likovnim oblikovalcem kaj različne izraze, tako da v nekaterih ilustracijah niti ne spoznamo Prešernovega motiva. Prvi je reproduciran lesorez splitskega slikarja in grafika Antuna Zuppe ki je izrazil nežno poezijo lunojasne noči in ljubezensko hrepenenje z vrsto simbolno nakazanih likov in stvari. Hinko Smrekar je zastopan kar z dvema variantama istega motiva: v prvem prikazuje čisto realistično Prešerna pred Julijino hišo v Wolfovi ulici, ki se vsa koplje v mesečini. Druga podoba (lesorez) takisto obnavlja sliko ljubljanske ulice iz Prešernove dobe. Prešeren je tu prikazan s čepico na glavi in s pogledom uprtim v okno »deklice nevsmiljene«, vendar nas poteze pesnikovega obraza ne zadovoljujejo. Miha Maleš je obdelal motiv Prešernove podoknice v izrazito pesniško lirični obliki, združujoč hrepenenjsko razpoloženje s čustvom odpovedi, realnost s sanjskimi simboli. Mira Pregelj in Olaf Globočnik sta postavila — vsak po svoje — v ospredje pevca z instrumentom. Ivan Čargo je postavil Prešerna v njegov gorenjski svet in pridružil pesnikovemu bolno zamišljenemu obrazu podobo nageljna, ki visi z okna. Med ilustratorji sta tudi dva Slovaka: Ludo Fulla in že pokojni Mikulaš Galanda. Oba sta si iz Prešernove pesmi vzela detajl: prvi deklico, ki spi v postelji, in drugi dekle, ki se odpravlja k počitku. Ta ciklus po Prešernu inspiriranih motivov zaključuje Karpellusova ilustracija iz leta 1900, ki pa v svoji realistični podobi mesečne noči in zamišljenega pesnika vendarle ni tako slaba in neučinkovita, kakor se zdi komentatorju.

Zvezek zaključuje vinjeta po izvirni Maleševi gravuri.

Kakor prejšna dva zvezka, predstavlja tudi pričujoči lep ilustrativni donesek k poeziji pesnika, ki je prvi genialno izpričal razno zmogljivost in pesniško lepoto slovenskega jezika.

ZAPISKI

IZ NAŠE ZGODOVINSKE ZNANOSTI

Izšel je nov zvezek **»Glasnika Muzejskega društva za Slovenijo«,** ki ga ureja s sodelovanjem članov odbora ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani dr. Josip **Mal.** Po obsegu in tehtnosti zavzemajo poglavitno mesto v tem zvezku »Študije o ljubljanski keramiki« iz peresa priv. docenta dr. Rajka **Ložarja.** Pisec razglablja na osnovi dosedanje literature in lastnega proučevanja ostanke prastare kulture, ki so jih našli na Ljubljanskem barju in s katerimi so se doslej bavili že mnogi arheologi. Po izčrpni obdelavi vseh problemov, ki so zvezani s keramiko iz Ljubljanskega barja, prihaja raziskovalec do sklepa, da osnova in jedro ljubljanske keramike izvirata iz okrožja kroglastih amfor zapadne in vzhodne izdaje. Tehnika globokega vbadanja, tipična za Ljubljano kaže v nordijske kulture, kar nam deloma pojasnjuje razmah vrvičasto-keramičnega okrasa v ljubljanski keramiki. Poleg kroglastih amfor vsebuje ljubljanska keramika tudi vrvičasto v vseh izdajah, dalje tako zvano badensko komponento. V nasprotju z dosedanjimi tezami, da je prišla ljubljanska kultura iz okrožja vzhodno alpskih kolišč, dokazuje dr. Ložar podmeno, da je prišla do svoje veljave predvsem pot iz Ljubljane proti severovzhodu ob vzhodnem področju Vzhodnih Alp. Ljubljanska keramika dokazuje, da zanjo pojma koliščarske keramike kot posebnega tipa ali kulture sploh ni, še prav posebej pa ni v nji nobenih sledov zapadne koliščarske keramike. Vse forme, ki so jih doslej skušali razložiti z vplivi vzhodnoalpske koliščarske keramike, se smotrneje in pravilneje razložijo tako, če zasledujemo in dokažemo zveze med Ljubljano ter kulturami na severovzhodu in severu. Razprava je opremljena s slikami značilnih primerov ljubljanske barske keramike in je izšla tudi v ponatisu.

Univ. prof. dr. Balduin **Saria** je prispeval razpravo »Novi napisi s Kranjskega«, v kateri razlaga v zadnjih letih najdene napise iz rimske dobe na ozemlju bivše Kranjske. — Profesor graške univerze, znani raziskovalec prazgodovine in rimske zgodovine naših krajev dr. Walter **Schmid** je objavil razpravo »Emona ni bila vojaški tabor«, v kateri se bavi v glavnem z izvajanji prof. Sarie in objavlja s tem v zvezi celo vrsto dragocenih podatkov za zgodovino rimske Emone. Razprava je opremljena z mestnim načrtom Emone in z nekaterimi posnetki. K izvajanjem prof. Schmida se oglaša z repliko prof. Saria in pojasnjuje svoje stališče.

Dr. Josip **Mal,** ki se v zadnjih letih mnogo bavi z najstarejšo slovensko zgodovino, je zastopan v tem zvezku z razpravo »Rota — staroslovenska prisega«. Pisec prikazuje načine, kako so poganski Slovenci in stari Slovani zatrjevali in potrjevali resničnost svojih izpovedi ter kaže ostanke nekdanjega zaklinjanja v današnjih šegah in navadah ter reklih. Beseda »rota« poteka še iz poganskega časa in je sorodna z rusko besedo »rot« (usta); stara »rota« je bila potemtakem neka vrsta zagovor, zato je umljivo, da je v krščanski dobi stopila na njeno mesto »prisega«. Pisec odklanja v strokovni literaturi razširjeno domnevo, da bi beseda »rota« potekala od »cohors rupta«. Iz staroruskih pravnih kakor tudi iz slovenskih cerkvenih, t. j. brižinskih spomenikov lahko posnamemo nad vsak dvom jasno, da pomeni »rota« individualno prisego. — Univ. prof. dr. Franc **Grivec** se bavi z dvema pismima papeža Hadrijana II. knezu Koclju in s Hadrianovim slogom. Univ. prof. dr. Milko **Kos** polemizira z univ. prof. dr. Grivcem o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo slovanskih blagovestnikov in panonskega kneza Koclja. Isti avtor razpravlja o slovenskih prisegah loških in blejskih kmetov v prvi polovici 17. stoletja, obenem objavlja tudi slovenske tekste teh priseg. Sledijo nekateri nekrologi, zadnji del zvezka pa izpopolnjujejo številna in obilna kritična poročila o domačih in tujih znanstvenih publikacijah, ki se tičejo naših krajev.

Mesečnik »Razor« prinaša v pravkar izišli številki nadaljevanje E. Marschallovega spisa »Sin divjine«, velikonočni pesmi Vide Tauferjeve in Danice Grudnove, pripovedno prozo Gustava Strniše, Franceta Borka in Venceslava Winklerja, Potokarjev prevod črtice Angela Karaličeva »Zlata ptička«, Jožeta Karlovška članek o grškem vaznem slikarstvu ter vrsto drugih krajših prispevkov.

Gospodarstvo

Banovinski proračun za leto 1941

Finančni minister je z odločbo od 26. marca t. l. odobril proračun dravske banovine za leto 1941. s pravilnikom k proračunu. »Službeni list« dravske banovine objavlja v številki od 1. aprila pravilnik k banovinskemu proračunu, medtem ko bo proračun sam objavljen v eni prihodnjih številk.

Povišanje prenosne takse ni odobreno

Finančno ministrstvo je **odobrilo predlagano povišanje trošarino na pivo od 60 na 100 din pri hektolitru, ni pa odobrilo povišanja banovinske takse od prenosa nepremičnim.** Kakor je znano, je banska uprava predlagala povišanje prenosne takse za nepremičnine, ki naj bi znašala pri prenosu nepremičnin do 200.000 din 3%, do 1 milijona din 3.5%, do 5 milijonov 4% in nad 5 milijonov 5%, pri čemer je bilo predvideno, da znaša taksa pri prenosu kmečkih premičnin med kmetovalci sorodniki nespremenjeno 1%. Finančni minister pa je **odobril pobiranje prenosne takse le v dosedanji meri 2%.** Tudi ostale določbe ostanejo nespremenjene, tako določba, da se taksa ne pobira od prenosov nepremičnin, ki s tem postanejo ali pa ostanejo predmet dopolnilne prenosne takse (finančni minister torej ni odobril predloga, da bi se v teh primerih plačala polovična prenosna taksa). Prav tako je ostala nespremenjena dosedanja določba, da se taksa ne pobira od odstopov nepremičnin za javne namene, če se izvrši odstop brezplačno, ali če odškodnina za odstopljeno nepremičnino ne presega 1000 din (predlog se je glasil, da bi za brezplačni odstop v javne namene veljala oprostitev ne glede na vrednost). Končno ostane stara določba, da se od prenosa kmečkih nepremičnin med kmetovalci (med živimi) pobira polovica takse, če so osvojitelji in pridobitelji med seboj sorodniki v premi črti, ali so s takimi poročeni ali zaročeni, kar velja tudi za prenose kmečkih nepremičnin med možem in ženo in med ženinom in nevesto z ženitovanjsko pogodbo.

Proračun sam je odobren za 9 mesečno proračunsko razdobje v višini 185.35 milijona din nasproti predlogu v višini 184.21 milijona din (za vse leto 1940/41 je znašal proračun 199.4 milij. din). Banovinske doklade na neposredne davke ostanejo, kakor znano, nespremenjene.

Istočasno je **odobren proračun bednostnega sklada** in sicer v višini za 9 mesecev tekočega leta v višini 9 milijonov (v letu 1940/41 7.2 milijona din). Prispevki za ta sklad ostanejo nespremenjeni.

Novi finančni zakon

V »Službenih novinah« od 1. aprila je objavljena uredba o državnem proračunu za razdobje od 1. aprila do 31. decembra 1941. V naslednjem navajamo nekaj važnejših določb iz te uredbe.

Ne glede na čl. 5 uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini od 29. decembra 1939 sme finančni minister **odobriti mestni občini ljubljanski, da poleg maksimalne občinske trošarine pobira kot trošarino še po 50 din od enega hektolitra.**

V soglasju z določbami uredbe o državnem računovodstvu se morajo odslej **proračuni banovinskih, mestnih in občinskih podjetij** izkazati kot neodvisne priloge k proračunu administracije, kjer se mora dokazati višek dohodkov nad izdatki, odnosno višek izdatkov nad dohodkom podjetij.

Ne glede na določbe § 80 zakona o uradnikih (ki določa, da se državni uslužbenec ne sme uporabljati za službene posle zunaj svojega službenega kraja dalj nego 3 mesece brez odobritve pristojnega ministra in predsednika ministrskega sveta) se pooblašča finančni minister, da sme za **začasno delo v računovodskih pri banskih upravah in apelacijskih sodiščih,** ki so **ustanovljena** s § 65 uredbe o državnem računovodstvu, določiti potrebno število računskih uslužbencev finančnih direkcij za opravljanje računovodske službe. Plačilo prejemkov tem uslužbencem gre na breme finančnih direkcij, vendar jim posebni in izredni dodatek, pripadata po kraju kjer bodo zaposleni. Pri izpremembi službovanja pripadajo tem uslužbencem potni in selitveni stroški, brez pravice na dnevnice.

V smislu uredbe o državnem računovodstvu sme finančni minister **izdajati blagajniške bone** na podlagi proračunskih dohodkov, vendar ne sme biti teh bonov po § 105 in 106 uredbe o državnem računovodstvu v prometu več nego za 400 milijonov Din z obrestmi, ki ne smejo presegati 5%.

Finančni minister se pooblašča, da sme po zaslišanju deviznega odbora pri Narodni banki izdati **uredbo z zakonsko močjo o ureditvi prometa z devizami in o kazenskih sankcijah za kršenje njenih predpisov** (devizna uredba), v soglasju s pravosodnim ministrom pa devizno kazenski postopek. S svojimi odloki sme začasno urediti vnos dragocenosti (drago kamenje, nakit) v državo, tranzit in iznos iz države, in sicer v obmejnem, poštnem, železniškem in brodarskem prometu ali na drug način. Za kršitev teh predpisov se uporabljajo določbe o kazenskih sankcijah iz devizne uredbe. Nadalje sme finančni minister po svobodni oceni znižati pravnoveljavno izrečeno denarno kazen v deviznih prestopkih, če smatra, da so se pojavili razlogi za ublažitev kazni potem, ko je izrečena kazen dobila pravno moč. Osebam, ki jim izsleditev in prijavljenje devizno-valutnih predsodkov ne spada v službeno dolžnost, ki pa navzlic temu na primeren način prijavijo oblastvu poizkus kršitve ali samo kršitev deviznih predpisov, pripada nagrada **20% pobrane denarne kazni.**

Po spremenjenem besedilu točke 2 § 14 finančnega zakona za leto 1939-40 sme finančni minister v skladu s § 107 uredbe o državnem računovodstvu izdajati **blagajniške zapise finančnega ministrstva do zneska 50 milijonov Din** z obrestno mero, ki ne sme presegati 5% in z amortizacijsko dobo največ pet let.

Vsi krediti za materialne izdatke državne administracije, ki so odobreni z državnim proračunom, se smejo **angažirati in trošiti samo do 80%** po predhodni pravilni otvoritvi. Angažiranje in trošarenje preko tega odstotka odobrava finančni minister.

Takse.

Pripomba 12 k tarifni številki 12 taksne tarife (ki se tiče dopolnitve prenosne takse), se dopolni z določbo, da te takse ne plačajo humane, prosvetne in kulturnoobrtne ustanove odn. njih domovi, ki so pod nadzorstvom trgovinskega ministra odnosno bana banovine Hrvatske in so ustanovljene po pravilih, odobrenih od trgovinskega ministra odnosno bana banovine Hrvatske. Ti domovi se oproščajo tudi takse za dobo od 1929 naprej, kolikor ni plačana.

Povečanje banovinskega fonda prometnega davka

Kakor je znano, je bil lani spremenjen ključ za razdelitev banovinskega fonda prometnega davka, in sicer tako, da dobi od skupnega zneska 100 milijonov banovina Hrvatska 29%, to je 29 milijonov, ostalih 71% pa se razdeli tako, da dobe vrbaska, drinska, zetska in moravska banovina štiri petine, **eno petino** pa dobe po številu prebivalstva dravska, dunavska, vardarska banovina in mestna poglavarstva v Beogradu in Pančevu. Z novim finančnim zakonom je gornje razmerje ostalo sicer nespremenjeno, vendar se fond podvoji **od 100 na 200 milijonov.** Banovina Hrvatska dobi isti odstotek 29%, toda od povišanega skupnega zneska 58 milijonov. Od preostalih 142 milijonov dobe štiri petine, to je 113.6 milijona Din vrbaska, drinska, zetska in moravska banovina v sorazmerju dotacije (subvencije), kakor je bila tem banovinam priznana v letu 1935-36, eno petino, to je **28.4 milijona Din pa dobe dravska, dunavska in vardarska banovina ter Beograd in Pančevo po številu prebivalcev. Dravska banovina bo odslej dobivala isti odstotni delež, toda dvojni znesek, to je okrog 11 milijonov Din.**

Ostali davčni predpisi

Razlika davka in doklade, ki je bila od učiteljev manj pobrana zaradi posebnega obdavčenja stanarine in posebnega obdavčenja ostalih prejemkov do 31. marca 1940. se ne bo naknadno pobirala.

Pri odpisu davčnih zaostankov v smislu uredbe o odpisu zaostankov ob koncu leta 1937 odnosno leta 1939 od 22. decembra 1939 se bodo odpisale tudi pripadajoče doklade.

Od 1. aprila t. l. ne sme biti **trošarina,** ki se pobira po § 116 zakona o mestnih občinah odnosno § 95 zakona o občinah **na tvorniško obutev in tvorniško obleko, biti večja od 4% fakturne vrednosti.**

Ustavi se postopanje odnosno izrekanje kazni po prestopkih v zvezi s pobiranjem skupne banovinske trošarine na riž domačega izvora. Izrečene kazni se ne bodo pobrale, plačane kazni pa se ne bodo vrnile.

Finančni zakon prinaša tudi več sprememb v carinskem zakonu, zlasti glede carinskih oprostitev, uvoza vojnega materiala, medicinskih in kirurških instrumentov in aparatov ter glede izvoza in uvoza zaradi obdelave, predelave in dodelave. Spremenjene so nekatere takse v zvezi s carinskim poslovanjem. Za **potrdilo o izvoru inozemskega blaga** po tarifni številki 210 zakona o taksah znaša odslej taksa 10 din, za vsako drugo listino, ki zamenja potrdilo o izvoru blaga, pa 50 din. Na novo so določene tudi takse po tarifni številki 218. zakona o taksah, in sicer takse za odobritev, da se ocarini uvozno blago izven carinskega skladišča, ali selitveno blago v stanovanja, da se izvozna ekspedicija vrši izven carinskega skladišča, nadalje za carinjenje motornih vozil, uvoženih po triptiku ali po knjigi za prevoz skozi carinarnice, za carinske ekspedicije avtomobilov, ki se uvozijo po cesti itd. Višje takse so določene tudi za potrdilo o izvrševanju carinsko-posredniške obrti.

Pooblastila za ministrstva

Pooblašča se prosvetni minister, da sme po odobritvi ministrskega sveta skleniti pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani **posojilo 60 milijonov din za odkup zemljišča in za postavitev zgradb klinične bolnišnice in medicinske fakultete v Ljubljani in za notranjo ureditev te bolnišnice.**

Nadalje se pooblašča prosvetni minister, da sme najeti pri Državni hipotekarni banki 8 milijonov din za dovršitev zgradbe kirurške klinike medicinske fakultete v Beogradu. Pooblašča se gradbeni minister, da sme skleniti pri Državni hipotekarni banki posojilo 15 milijonov din za dovršitev zgradbe za ministrstvo.

V sporazumu s finančnim ministrom sme skleniti pri Državni hipotekarni banki **posojilo 15 milijonov din za nadaljevanje pričetih del pri skupnem vodovodu Suhe Krajine v kočevskem in novomeškem srezu,** in sicer tako, da se posojilo najame postopno, kakor to zahteva izvrševanje del.

Nadalje se pooblašča gradbeni minister, da v soglasju s finančnim ministrom sklene pri Državni hipotekarni banki posojilo 30 milijonov din za dovršitev banovinske ceste Čačak—Bijelo polje.

Paragrafu 37 zakona o nedržavnih cestah se doda nov odstavek, ki se glasi: Namesto uporabe ljudskega dela se po sklepu bana v soglasju z gradbenim in finančnim ministrom lahko za odkupnino in obvezno ljudsko delo uvede v ustrezajoči višini cestna doklada na neposredne davke.

Prometni minister sme izjemno od določb § 115 uredbe o državnem računovodstvu v sporazumu s finančnim ministrom in po odobritvi ministrskega sveta zaradi obnove železniške imovine objavljati licitacije in sklepati pogodbe na račun prihodnjega proračunskega leta do zneska 600 milijonov din. Po predhodnem soglasju finančnega ministra in ministrskega sveta sme objavljati licitacije in sklepati pogodbe za dobavo pragov in za impregnacijo na račun prihodnjega proračunskega leta do zneska 100 milijonov din.

Železniška vozila, lokomotive, motorni in drugi vagoni, rezervni deli in material za vozila, stroji, orodje, električne priprave in tirni material, ki ga prometno ministrstvo nabavlja v inozemstvu po sklenjenih pogodbah in odločbah, se oproščajo plačila carine in vseh državnih in samoupravnih dajatev, prav tako kompletni material za železniške proge, orodje in stroji za vzdrževanje proge, vodovodne cevi, ves telegrafski, telefonski in signalni material, elektrodinamične naprave itd. **Prometni minister sme brez carine uvoziti 4000 ton nevtralnega mineralnega premoga za izdelovanje olja za impregnacijo železniških pragov.** Tudi material, ki ga uvaža državna rečna plovba, je oproščen carine, državnih in samoupravnih dajatev pri uvozu.

Poštni minister se pooblašča, da lahko nabavi ureditev za avtomatsko javljenje časa za Beograd in Zagreb. Poštarji in poslovači ter njihove rodbine imajo pravico na vse ugodnosti, ki jih uživajo ostali kontraktualni uradniki v poštnem resorju.

Trgovinski minister se pooblašča, da sme **pri Državni hipotekarni banki po odobritvi ministrskega sveta najeti posojilo 11.5 milijona din za gradnjo državne trgovske akademije in državnih srednjetehnični šol v Banjaluki in Valjevu.**

Kazenske sankcije za devizne prestopke

Zakon o kazenskih sankcijah za devizne prestopke se spremeni. Finančni minister se pooblašča, da kaznuje kršitev predpisov pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami in vseh ostalih naredb, izdanih na osnovi čl. 9 pogodbe med državo in Narodno banko in uredbe o ustanovitvi deviznega odbora pri Narodni banki **denarno do 1 milijona Din** in da višino denarne kazni določi po prosti oceni. **V težjih in ponovnih primerih lahko odvzame pravico poslovanja ali obrata za čas enega leta. Poleg denarne kazni smejo v korist posebnega računa finančnega ministrstva pri Narodni banki konfiscirati tudi vse vrednote, ki so predmet kršitve predpisov, ne glede na to, čigave so. Finančni minister lahko v odločbi izreče tudi zaporno kazen v primeru, če se denarna kazen ne more na noben način pobrati. Pri tem se za 100 Din kazni izreče 1 dan zapora, zaporna kazen pa ne sme presegati eno leto. Če je kršitelj organ ali nameščenec pravna ali fizična oseba in je dejanje izvršil pri izvrševanju svoje službe ali za račun svojega poslodajalca, se denarno kaznuje tudi dotična pravna ali fizična oseba, ne glede na kazen storitelja. Ako so na denarno kazen obsojene pravne ali fizične osebe in se denarna kazen ne more izterjati, se na kazen zapora obsodijo lastniki podjetja in polnopravni predstavniki pravnih oseb. Predpisi o spremembi denarne kazni v zapor se uporabljajo tudi za kazni pri kršitvah uredbe o kontroli proizvodnje in uporabe plemenitih kovin.**

Gospodarske vesti

= **Proračun mariborske občine.** V »Službenem listu« od 1. aprila je objavljen pravilnik o izvrševanju proračuna mestne občine mariborske za leto 1941, ki ga je odobrilo finančno ministrstvo. Proračun je odobren v višini 24.36 milijona din s priloženim proračunom mestnih podjetij v višini 32.3 milijona din. Doklada na neposredne državne davke znaša 40%, posebna socialna doklada pa 15%, trošarina na vino 1.50 din od litra, trošarina na pivo pa 1 din od litra.

= **Uvoz 2500 ton bombaža iz Irana.** Iz Beograda poročajo, da so naše pristojne ustanove dosegle načelni sporazum o uvozu 2500 ton surovega bombaža iz Irana (Perzije). Po zatrjevanju strokovnjakov, je iranski bombaž boljši od turškega.

= **Slavija, jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani** je imela dne 2. aprila svoj XVIII. redni občni zbor. Zaključni računi za poslovno leto 1940 so zadovoljivi, posebno še, če se upošteva, da splošna gospodarska kriza nasproti prejšnjemu letu ni popustila, ampak se je še povečala zaradi svetovne vojne. Skupna premija v poslovnem letu 1940 znaša din 30,795.177.80, prejšnje leto pa je znašala din 30,335.698.08. Premijske in druge rezerve zavoda so narasle na din 93.390.350.73, od lanskih din 89,927.432.30. Na škodah, ki jih je likvidirala s priznano kulanco, je izplačala banka Slavija med svoje zavarovance v teku poslovnega leta 1940 din 14,954.847.74. Glavnica njenih življenjskih zavarovanj znaša ob koncu poslovnega leta din 260,062.188. Po odpisu nabavnih stroškov in po polni dotaciji vseh rezerv se izkazani čisti dobiček din 197.857.37 prideli splošnemu rezervnemu fondu. (—)

Borze

2. aprila

Na beograjski borzi je bil danes promet v grških bonih po 37.50. Tečaji na svobodnem trgu so ostali nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri stalni tendenci trgovala po 477.50 (v Beogradu po 477.50). Nadalje je bil promet v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 79.75 (v Beogradu po 79.75) in v 7% Blairovem posojilu po 99 (v Beogradu 99).

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 174.57 — 177.77, New York 4425 — 4485, Curih 1028.64 — 1038.64 **Tečaji na svobodnem trgu:** London 215.9 — 219.10, New York 5480 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10 **Privatni kliring:** Berlin 1772 — 1792, Solun 37.50 den.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.1250, London 17.38, New York 431, Bruseli 69, Milan 21.70, Madrid 39.59, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.6750, Oslo 98.50, Köbenhavn 83.50, Sofija 4.25, Lissabona 17.28, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.3750, Bukarešta 2.00

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 477.50 — 478.50 (477.50), 6% begluške 85.25 — 86.50, 6% dalm. agrarne 79.75 — 80.75 (79.75), 7% invest. 99 den., 7% Seligman 102 den., 7% Blair 99 — 99.50 (99), 8% Blair 104 den.; delnice: PAB 205 den., Trboveljska 390 — 400.

Beograd. Vojna škoda 477.50 den. (477.50), 4% agrarne 55.50 den. (55.50 den), 6% begluške 85 — 85.50 (85), 6% dalm. agrarne 79.75 — 80.25 (79.75), 6% šumske 79.75 den. (79.75), 7% Seligman — (75), 7% Blair 99 den. (99).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Novosadska blagovna borza** (2. t. m.). Tendenca nespremenjena. **Oves:** baški sremski in slavon. 400 — 405. **Ječmen:** baški in sremski 557.50—562.50. **Koruza:** času primerno suha z 18% vlage franko vagon ali šlep 232 (za vsak odstotek manj vlage se cena poviša za 4 din); umetno sušena koruza s 14% vlage 250 din. **Moka** (franko vagon ali šlep v dunavski banovini): pšenična »Ogg« in »Og« 723; 70% presejana pšenična moka 358; 85% enotna pšenična moka 332.25; nepresejana pšenična moka 351; presejana koruzna moka ali koruzni zdrob z največ 14% vlage 231; presejana koruzna moka iz času primerno suhe koruze 250; nepresejana 230. **Otrobi** (franko vagon ali šlep dunavska banovina); pšenični 200; koruzni s kalmi 150; brez kali 70. **Fižol:** baški in sremski 630—635.

Napredovanja naših oficirjev

Službeni vojni list z dne 1. aprila je objavil ukaze Nj. Vel. kralja, s katerimi so napredovali: za veterinarskega polkovnika podpolkovnik Marjan Ferjančič; za kapetana bojnega broda kapetani fregate Vladimir Kostanjevec, Karel Levičnik in Zdenko Ponež; za podpolkovnike pehotni major Ljudevit Bertok, inženjerski major Štefan Neuberger; za kapetana 1. razreda generalštabni kapetan 2. razreda Josip Kerec in Ljudevit Šink; pehotni Radivoj Rigler, Janez Stariha, inž. Jurij Senčar, Viktor Jurjevič; artilerijski Stanislav Podboj, inž. Oton Vertovšek, Alojzij Povhe, Ljudevit Gerl, inženjerski Maks Pahor, Ivo Novak, Anton Tavčar, Rudolf Kobal, Josip Helebrant, Božidar Ridl, intendantske mornarice Bogoljub Kranjc, Lovro Fatornik, geodetski Ljudevit Kreusinger; za poročnika bojnega broda 1. razreda poročnik bojnega broda 2. razreda Rudolf Pogačar; za kapetana 2. razreda artilerijski poročnik Maksimiljan Planinc, intendantski Jožef Terzinar, Miloš Jelovc; za poročnika inženjerski podporočnik Valerij Marušič.

Na osnovi čl. 216 zakona o ustroju vojske in mornarice je napredoval za nižjega sanitetnega pomočnika 2. razr. nižji sanitetni pomočnik 3. razr. Rudolf Ključec. Na osnovi členov 61, 85, 86, in 87 in 87a zakona o ustroju vojske in mornarice je z rangom od 31. decembra 1939 napredoval za pehotnega majorja kapetan 1. razr. Ferdinand Kondrat, z rangom od 15. avgusta 1929 za nižjega vojnega kontrolorja 2. razr. nižji vojni kontrolor 3. razr. Janko Kranjc, za podporočnika pehotni narednik Alojzij Gorjup, za nižjega vojnega pisarja 4. razr. narednik-vodnik Otmar Poboljšar, narednik-vodnik 3 razr. Anton Pavčnik, Josip Oblak, Josip Supanc, Jožef Milavec, Ciril Vrtačnik, Josip Brezak, Ladislav Babič, Ivan Kraljič; za nižjega vojnega pisarja 4. razr. mornariški narednik-vodnik 1. razr. Josip Zidarič, Oto Lukacevič, Josip Albreht, Franc Geoheli in 2. razr. Maks Zidar; za nižjega vojnotehničnega uradnika 6. razr. artilerijsko-tehnične stroke artilerijski narednik-vodnik 3. razr Franc Škoberne; za nižjega vojnotehničnega uradnika 4 razr. inženjersko-tehnične stroke inženjerski narednik-vodnik 3. razr. Pavle Lokovšek, narednik Miroslav Rudolf; za nižjega vojnotehničnega uradnika 4. razr. letalsko-tehnične stroke letalski narednik-vodnik 2. razr Konrad Žnidarič, 3. razr. Izidor Sever, Dragutin Škulj; za nižjega sanitetnega pomočnika 4. razr. bolničarski narednik Franc Pegan, Peter Košar; za nižjega vojnega kapelnika 4. razr. višji godbenik 3. razr. Tomaž Zajc, nižji godbenik 1. razr. Janez Žnidar in Gvido Učakar; za poročnike korvete absolvirani gojenci pomorske Vojne akademije narednik Miran Kunc, Dušan Lokar, Jan Žižek, Adolf Poharc, Stanislav Božič.

Na osnovi členov 49 in 103 zakona o uradnikih so napredovali za svečenike 4. položajne skupine 1. stopnje svečeniki 4. položajne skupine 2. stopnje Djordje Budimir in Alojzij Dejak; za svečenike 4. pol. skupine 2. stop. svečeniki 5. pol. skupine Ignac Marinčič, Andrej Nartnik in Ivo Maračič; za svečenika 5. pol. skupine svečenik 6. pol. skupine, Anton Ronko; za tehničnega pomočnika šefa odseka 5. pol. skupine tehnični pomočnik šefa odseka 6. pol. skupine Zvonimir Megler; za rezervnega nižjega vojnega uradnika 4. razr. ekonomske stroke narednik-djak Anton Pregelj.

Na osnovi členov 61 in 129 zakona o ustroju vojske in mornarice z rangom od 1. decembra 1938 za rezervnega avtomobilskega podporočnika narednik-djak Franc Škrbec; z rangom od 1. decembra 1940 za rezervnega pehotnega podporočnika Maks Lorbek; za rezervnega artilerijskega podporočnika narednik-djaki Karel Franke, Zvonimir Kuhar in Franjo Horvat; vozarski Karel Koh, Uroš Žigon, Viljem Švalj in Miran Ribnikar; za rezervne inženjerske podporočnike narednik-djaki Gvido Hrašovec; za rezervne avtomobilske podporočnike narednik-djaki Herman Suhi, Zdravko Macarol in Nikola Dobrič; z rangom od 31. decembra 1940 za rezervnega nižjega vojno-tehničnega uradnika 4. razr. inženjersko-tehnične stroke narednik-djak Dragomir Benčič.

Pri pojavih zastrupljenja, povzročenih po pokvarjenih jestvinah je pravočasno uporabljena naravna **Franz-Josef-ova** grenčica dobro sredstvo.
Reg. S. br. 15.484/35.

SPORT

Obrisi sporedov . . .

Dve tekmi napovedani za nedeljo

Zaključek tekmovanja v srbski ligi — Tekme v drž. ligi odgodene do 13. t. m. Še nekaj drobiža

Na torkovi seji srbske nogometne zveze so bili sprejeti nekateri važni sklepi, med njimi tudi ta, da bosta zadnji ligaški tekmi iz srbske lige, in sicer med Baskom in Gradjanskim iz Skoplja ter Jedinstvom in Bato, ki sta bili preteklo nedeljo odgodeni, odigrani v nedeljo 6. t. m. v Beogradu in Zemunu.

Iz Beograda prihaja tudi vest, da je odgoden začetek tekmovanja za državno prvenstvo v nogometu za teden dni. Namesto prihodnjo nedeljo se bo tekmovanje v državni ligi začelo šele 13. aprila, kar pomeni, da se bo ves spored pomaknil za eno nedeljo kasneje. Zoper to spremembo so bile pri VNS vložene nekatere pritožbe, med njimi tudi iz uprave SK Ljubljane, o katerih bo vrhovna zveza razpravljala na posebni seji v nedeljo, 6. t. m.

OPOZORILO!

Opozarjamo javnost, da je pasta za zobe **»KOLYNOS«,** ki se prodaja zadnje čase v Jugoslaviji kot **angleški** izdelek, s patentnim zapiralom, **ponarejena,** in da nima nikake zveze z izdelki našega podjetja.

Obvestili bomo javnost, ko bo naša originalna pasta za zobe **angleškega** porekla zopet dana v promet.

The Kolynos Co.

Kakor piše budimpeštanski »Nemzeti Sport«, je za 15. junija t. l. odrejena reprezentančna **nogometna tekma med Nemčijo in Jugoslavijo na Dunaju.**

V nedeljo 6. t. m. igra Nemčija v Kölnu svojo **drugo letošnjo mednarodno nogometno tekmo.** Nasprotnik bo to pot Madžarska, torej isto moštvo, s katerim smo mi pred dobrim tednom dni dosegli v Beogradu neodločeni izid 1:1. Za Nemčijo je to v celoti 181. reprezentativni nastop njenih nogometašev.

V nedeljo je v Berlinu gostovala **nogometna reprezentanca Sofije** in izgubila proti reprezentanci Berlina z 0:4 (0:2). Danes igrajo Bolgari na Dunaju proti reprezentanci Ostmarke, v kateri bo nastopila večina znanih bivših avstrijskih nogometašev.

Haškovi table-teniški igralci, ki so na turneji po Nemčiji dosegli celo serijo krasnih zmag, so šele sredi Berlina izgubili prvo točko, kjer so, kakor znano, kot reprezentanca Zagreba zmagali nad Berlinom s 4:1. Naši table-tenisti so tamkaj nastopili tudi na mednarodnem turnirju tvornice »Osram«, na katerem je Žarko Dolinar postal prvak Berlina z zmago nad nemškim prvakom Raakom z rezultatom 3:2. V doublu z Marinkom sta prav tako dosegla zmago in si osvojila prvenstvo s 3:1 nad najboljšima Nemcema Raakom in Hoheneggerom. Iz Berlina so Haškovci, ali bolje Hexner in Dolinar iz Zagreba ter naš Marinko iz Škocijana, odpotovali na Švedsko.

Madžarska teniška zveza je zašla v velike težave — tako pišejo »Ilustrovanim sportskim novostim« iz Budimpešte — zaradi pomanjkanja žog. Igrišča so že čisto pripravljena, toda igralci so ostali brez žog. Za ta mesec so dobili madžarski teniški klubi obljube iz tujine o večji pošiljki teniških žog, ki bi morda zadostovala za precej časa, vendar pa je zelo dvomljivo, ali bodo dospele. Vsekakor so izgledi za letošnjo teniško sezono na Madžarskem prav zaradi pomanjkanja žog komaj razveseljivi.

Plavalna sezona 1940

Bilanca novih plavalnih rekordov v preteklem koledarskem letu ni bila tako ugodna kakor prejšnja leta. Leta 1939 je bilo vsega izboljšanih 22 svetovnih rekordov, med njimi 7 moških in 15 ženskih. Zadnje leto smo dobili 11 novih svetovnih znamk v plavanju, ki so jih po čudnem naključju dosegla samo ženske, medtem ko nobeden plavalcev ni mogel slediti njihovemu vzgledu. Odlična danska plavalka Ranghild Hveger je sama izboljšala 7 svetovnih znamk od omenjenih 11. Ta fantastični uspeh mlade danske sportnice je še večji zaradi tega, ker je za njen 20. rojstni dan mednarodna plavalna zveza priznala one njene rekorde, o katerih je bilo največ govora, namreč na 1000 m prosto v času 14:09.2 in na 1500 m prosto v času 21:10.1.

Dosedaj mednarodna plavalna federacija teh rekordov ni hotela priznati, ker je v prvem primeru pomagal Hvegerjevi njenrojak Poul Petersen v Helsingöru. Pri vsem tem pa le ni bilo nedvoumno ugotovljeno, da je Petersen do konca vodil to plavalno točko. Po prvih 400 m ga je namreč prijel krč v nogi ter je moral zaradi tega počivati na robu bazena, medtem ko je Ranghild brez njega sama plavala dalje. Petersen je potem spet prevzel vodstvo, toda po nadaljnjih 800 m je spet moral odstopiti. Mednarodna plavalna zveza je sprva smatrala, da je tudi taka pomoč pri dosegi rekordov prepovedana, vendar je pozneje menjala svoje stališče. S svojim priznanjem še teh dveh rekordov je dala FINA Hvegerjevi zasluženo priznanja. V svoji kratki sportni karieri je potemtakem Hvegerjeva zbrala nič manj kakor 37 svetovnih rekordov. 15 od teh svetovnih znamk je dosegla v prostem plavanju, tako da so vsi rekordi v tej disciplini razen enega samega v njenih rokah. Tega edinega rekorda na 100 m, ki ga je postavila Holandka Willy den Ouden na 100 m s časom 1:04.6 — ta odlična plavalka je pozneje plavanje sploh opustila — Hvegerjeva še ni mogla izboljšati.

Glede na gornje zavzema Danska v mednarodnem plavalnem sportu še zmerom prvo mesto, za kar se mora v glavnem zahvaliti svoji sijajni plavalki Ranghild Hveger. V ostalem so danske plavalke zasedle 17 rednih ženskih rekordov od vseh 29. Holandske plavalke so z 9 svetovnimi rekordi prav tako zavzele nadvse vidno mesto. Nemčija se mora samo Helgi Grauthoff zahvaliti, da je z najboljšim rezultatom na 400 m prsno prišla do dveh svetovnih rekordov. Omeniti je treba še Brazilijanko Marijo Lenk, ki je nemška porekla in je pred dobrim letom postavila rekord na 200 m prsno z neverjetno dobrim časom 2:56.

Največji del moških rekordov branijo še zmerom ameriški plavalci. To brez dvoma nepremagljivo fronto Američanov so mogli prebiti samo štirikrat Japonci in dvakrat Nemci, tako da branijo Američani danes vsega 31 svetovnih rekordov. Oba nemška svetovna rekorda med temi je dosegel plavalec Artur Heina na progah 400 in 500 m prsno.

(Podrobne sezname lani izboljšanih rekordov po disciplinah ter z imeni in časi bomo objavili pri prihodnji priliki.)

Tekem v Planici ne bo!

Za nedeljo 6. t. m. razpisane skakalne tekme v Planici so odpovedane. SK Ilirija.

★

Slovenska kolesarska zveza Ljubljana (Službeno). Upravni odbor obvešča vse kolesarske podzveze in klube, da občnega zbora, ki je bil napovedan za 6. t. m., zaradi tehničnih ovir ne bo.

SK Jadran. Drevi ob 20. obvezen sestanek vseh igralcev v gostilni »Sokliče-Trnovo. Zaradi važnosti sestanka — vsi in točno!

London trpi vsak dan

Letalska vojna zahteva mnogo več žrtev med civilisti kakor med vojaki — Kdor pade, pade, živi pa delajo mirno naprej

Bliskovita vojna divja skoraj sleherno noč nad angleško prestolnico. V dveh mesecih je bilo ubitih 14.000 oseb civilnega prebivalstva in 20.000 ranjenih, dočim je padlo

samo 300 angleških vojakov.

Smrt žanje torej bolj med civilnim prebivalstvom kakor med vojaštvom.

Pozno popoldan je in Londončani se pripravljajo za noč. Vsakdo hiti, da bi še pred mrakom, še pred prihodom nočnega sovražnika dospel v varno zavetje. To je ura, ko so londonske ulice najbolj živahne. Večina ljudi, ki jih vidiš, so domobranci. Vsi ti možje in vse te žene, ki zdaj hite po ulicah v vseh smereh, so ves dan delali v uradih ali delavnicah, zdaj pa hite domov, da oblečejo

vsak svojo uniformo.

Mrači se. Čete, razvrščene vzdolž obale tja do Londona, so kakor eno veliko uho, ki napeto prisluškuje. Kmalu se bo začela vsakonočna bitka. Dan je bil miren, noč ne bo. Z nočjo bodo prfbrnele zloglasne nočne ptice. Rušile bodo hiše in uničevale človeška življenja.

Ljudje se zatekajo v zaklonišča. Prenočevanje v zaklonišči gotovo

ni preveč udobno,

a je pač del tistega neizogibnega, ki sestavlja vsakdanje življenje povprečnega Londončana.

Ura je sedem in pol. »Luftwaffe« ima zamudo. Topovi in žarometi so na določenih mestih, armada dobrovoljcev je pripravljena. To je tista armada, ki se bori v novi vojni: gasilci, protiletalski opazovalci, samaritani, ambulantni šoferji in drugi.

Zateglo tuljenje siren je prelomilo zrak. Brnenje motorjev naznanja, da se

sovražnik bliža.

Trpljenje Londona se začenja. Topovi rjovejo kakor čreda sestradanih volkov. Žarometi tipajo s svojimi dolgimi belimi prsti proti nebu. Brnenje je vsak hip glasnejše: angleški lovci so v zraku!

Žvižg. Potem eksplozija! Žvenket razbitih šip.

Bila je bomba. Domobranci so na delu. Bombe so povzročile nekaj požarov. Domobranci se

ne menijo ne za bombe,

ne za razbite šipe, ne za hiše, ki se podirajo. Vztrajno so na delu, kljub gosti toči šrapnelov. Nameščenci, kolporterji, trgovci — čez dan navadni meščani, postanejo ponoči junaki.

Nemški bombniki so kakor nočni strahovi. Ko se bo zasvital dan, se bodo z vso naglico vrnili v zavetje svojih letališč. In znova tulijo sirene: znamenje, da je nevarnost minila.

»All clair!«

Ura je šest. To je zadnja ura mirnega, dragocenega spanja. Potem se London prebuja. Ranjen je. Povsod vidiš porušene hiše, begunce in mrtvece. Londončani se vračajo kakor pač kdo more — k svojemu vsakdanjemu delu. Prevozna sredstva ne obratujejo tako kakor prejšnji večer. Na avtobusnih postajah se ustavljajo avtomobilisti in vabijo pešce, da jih popeljejo. V središču mesta tu in tam izpraznjujejo urade, odnašajo pohištvo, pogosto poškodovano. Drugi opravljajo sredi ruševin

svoje vsakdanje delo.

Banke in trgovine poslujejo kljub razbitim oknom.

Sovražnik se bo ponoči in v naslednjih nočeh znova povrnil. Tisoče bomb bo pometal nad mesto, razrušil na stotine hiš, pobil na tisoče ljudi.

Z zavezanimi očmi

manipulira angleški vojak s strojnico na tanku

Oklopnica „Warspite“

Ladja je bila zgrajena že med svetovno vojno in je bila v zadnjih letih modernizirana

Nemški priročnik o tonaži in oborožitvi ladij vseh mornaric na svetu navaja podatke za vojne ladje vseh držav. Ker smo včeraj opisali tonažo italijanskih križark Pola, Zara in Fiume, objavljamo danes podatke o angleški bojni ladji »Warspite«, ki je vodila bitko na Jonskem morju.

Oklopnica (Angleži ji pravijo: battleship) »Warspite« pripada razredu bojnih ladij tipa »Queen Elisabeth« ter je bila dovršena v začetku minule svetovne vojne. Zgradili so jo v letih 1912 do 1916 v Devonportu, zadnja leta pred sedanjo vojno pa so jo modernizirali tako, da je četrt stoletja stara oklopnica zopet sposobna za borbo v prvi liniji.

»Warspite« ženejo Parsonove turbine na nafto s štirimi propelerji. Ladja ima 30.600 ton. Največja hitrost, ki jo lahko doseže na morju, pa je 24 milj. Ladja meri v dolžino 195 m, ima 1180 mož posadke in je precej močno oborožena. Ima osem topov po 381 mm, osem nadaljnih po 152 mm ter osem po 102 mm za protiletalsko obrambo. Na krovu je montiranih tudi 16 protiletalskih strojnic. Poleg tega vozi »Warspite« s seboj štiri hidroplane.

Drama na morju

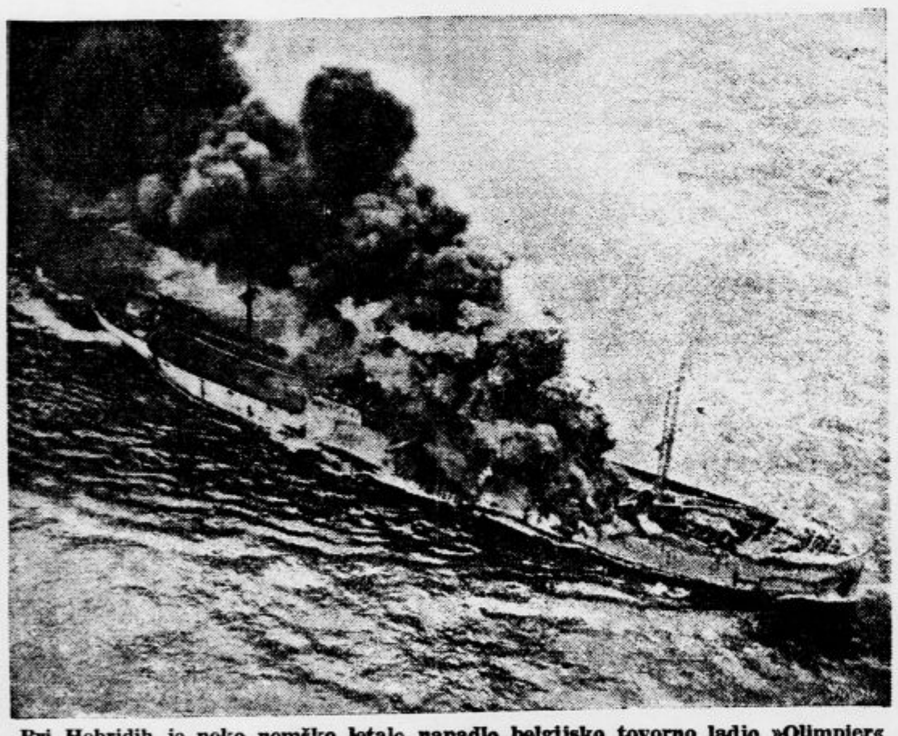

Pri Hebridih je neko nemško letalo napadlo belgijsko tovorno ladjo »Olimpier« s 5266 tonami. Ladja je kmalu nato zgorela ter izginila v valovih

ANEKDOTA

Med prusko-avstrijsko vojno l. 1866. so na Napoleonovem dvoru v Parizu z napetostjo pričakovali poročil z bojišč. Cesarja so hitre pruske zmage silno vznemirjale in ko so mu poročali o uspehih pruskega prestolonaslednika, je udaril po mizi in vzkliknil: »Bodoči pruski kralj je tudi dober general! Tega nam je še manjkalo!«

VSAK DAN ENA

»Za vraga, nisem vedel, da imaš tako trdo bučo!« («New Yorker«)

Mošeja v Asmari,

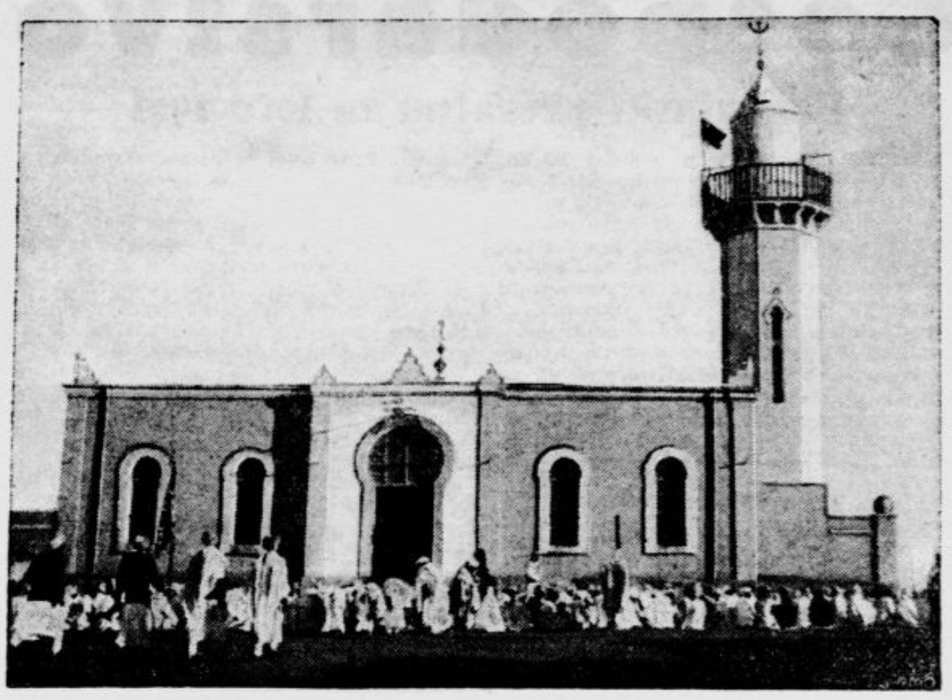

glavnem mestu Eritreje ob času ramadana

Novo izvidniško letalo

Aeroplan z dvema trupoma

Berlinski listi objavljajo pod naslovom »Najmodernejše izvidniško letalo na svetu« članke in slike o novem aeroplanu tipa Focke-Wulf. Stroj predstavlja prvi aeroplan z dvema trupoma, ki z njim razpolaga nemško letalstvo ter je zgrajen na podlagi najnovejših izkustev letalske vojne tehnike.

Način, kako je ta aeroplan zgrajen, jamči za njegovo veliko brzino, poleg tega je novo letalo izredno okretno v napadu in obrambi ter ima topove in strojnice najnovejših tipov. Ker je trup letala razdeljen na dva dela, imajo prostor trije možje v dveh kabinah, ki je popolnoma obdana s steklenim oklepom tako da je razgled odprt na vse strani. Novo letalo ženeta dva motorja znamke Argus in je v bistvu delo šefa tvornice Focke-Wulf, inženirja Kurta Tanka.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je Rusija ukinila svoje poslaništvo v Oslu;

da sta se v Švici ponovno podražila kruh in pivo;

da je obtok francoskega denarja v nezasedenem področju Francije v zadnjih mesecih narasel za 300 milijard frankov;

da bo najmanjši minonosec nemške vojne mornarice »Zwerg Sieben« prišel v Berlin;

da je švedska vlada racionirala meso ter določila tedenski obrok 500 g za osebo;

da je bila soproga prezidenta Roosevelta izvoljena za častno predsednico odbora za ameriško pomoč Angliji;

da so Zedinjene države zvišale trošarino na sladkor, kar bo vrglo državni blagajni 10 do 12 milijonov dolarjev na leto;

da se je cena angleškim časopisom zaradi vojnih razmer povišala za 50 odstotkov;

da na Japonskem z veliko marljivostjo zbirajo staro železo in stare kovine.

Prvi maj — dan socialnega miru

Iz Vichyja poročajo, da kani francoska vlada proglasiti dan 1. maja za praznik dela in socialnega miru.

46 ur z balonom v zraku

Dne 28. marca se je dvignil nad Moskvo balon, ki se je pozneje spustil na zemljo pri Zelenem boru kraj Leningrada. Balon ima samo 593 kubičnih metrov prostornine. V košari pod balonom je bil pilot Zinovjev, ki je ostal v zraku 46 ur in 12 minut. Prejšnji rekord z majhnim balonom je imel Francoz Cornier, ki je ostal v zraku 23 ur in 34 minut. Ruski rekord je torej znatno večji.

Zaradi pisma se je izgubila

Iz Montrosa v Coloradu poročajo, da je neka 22-letna žena, ki je nesla s svojo šestletno hčerko pismo na pošto 15 km daleč, zašla v snežnem viharju ter ni mogla najti poti domov. Izgubila je orientacijski čut in je tavala od kotline do kotline ter se skrivala po kolibah za drvarje. Reševalci so jo naposled našli sestradano in vso izčrpano. Materi in otroku je zaradi mraza zmrznilo več prstov na nogah.

Tifus v Madridu

V Madridu je zavladala epidemija tifusa. Bolezen se je razširila iz ječe Yesirias. Zdravstvene oblasti so takoj podvzele ukrepe, da se epidemija zajezi.

Francija, dežela vrtov

V Parizu so nedavno priredili manifestacijo za majhne družinske vrtove, katerih vzorce so razkazovali v Luksemburškem parku

H. Adams: 39

Daisy in Rosemary

Roman

»Poskrbite, da navedejo tudi velikost in težo kamnov,« je Moody nasvetoval. »Trud se vam bo poplačal.«

Nato je preiskal hišo, ogledal okno in z zaničljivim nasmehom vrgel oči po vlomljeni stenski omari.

»Temu pravijo železna blagajna! Morda pred nekaj sto leti! Sodoben vlomilec se z njo ne zamudi dalj kakor pet minut.«

»Na žalost,« je Carter pritrdil.

»A kako ste mogli hraniti dragocenosti v takem klavrnem zaboju?«

»Kam pa naj bi jih bil dejal, nadzornik? In razen tega si nisem mislil, da bi se bilo v tej mirni vasici česa bati.«

»Kje je ključ?«

»Žena ga ima zmerom v naročni torbici.«

Ta čas, ko se je veščak za prstne odtise lotil dela, je prišel zdravnik, da pogleda svojo bolnico.

»Nu, gospodična, kako se počutimo danes? Bledi smo še vedno nekoliko. Ali koleno boli?« Kakor mnogi njegovih tovarišev, je tudi ta zdravnik mislil, da hrabri bolnike, če je z njimi očetovsko prijazen.

»Ne,« je rekla Daisy, »zdaj ne čutim sploh ničesar več.«

»Tedaj snemimo obvezo in si oglejmo vso stvar.«

Spretno je odvil povoje, pritisnil na pogačico in previdno zagibal z nogo sem ter tja.

»Vas boli?«

»Ne.«

»Izvrstno. Imenitno! To sva uredila hitreje, nego sem mislil. Še en dan miru ... «

»Pa ne v postelji?« mu je Daisy segla v besedo.

»Tako, vstali bi že radi? A plesati nikakor še ne, gospodična! Previdna morava biti še vedno zelo previdna. Z lahko obvezo lahko greste brez skrbi na vrt, toda največ je treba ležati, zmerom ležati ... kvečjemu če napravite nekaj korakov. Kakšna je bila noč?«

»Ne posebna. Spati nisem mogla.«

»Lahko si mislim. Čist zrak in solnce vam bosta dobro dela.«

Obrnil se je h gospe Carterjevi, ki je bila z njim vred stopila v sobo. »Navadno zahtevam ležanje v postelji, a v tem primeru ne smemo biti prestrogi. Če bo gospodična Stewartova mirovala, se ni več bati komplikacij.«

Daisy se je oblekla in šla na vrt, kjer so ji pripravili ležalnik s kupom blazin. Bila je prepričana, da ne hodi nič slabše od kogar si bodi drugega, in tudi nočnih naporov ni več čutila; vendar se ji je zdelo pametneje, da ostane še nekaj časa invalid ... zakaj s tem se ogne tudi najmanjšega suma, da bi bila utegnila ponoči zapustiti postelljo. Razen Billa, ki se je v garaži ukvarjal z enim izmed voz, je bila vsa družba zbrana na vrtu. Nadzornik Moody je povali gospoda Carterja v knjižnico na kratek pomenek.

»Rad bi imel spisek hišnih prebivalcev,« je rekel Moody, »razen tega pa tudi prstne odtise vseh navzočnih.«

»Kako, prosim?« Carter je mislil, da ga ni dobro razumel.

»Spisek hišnih prebivalcev in njihove prstne odtise,« je Moody ponovil.

»Hišno osebje, mislite ... «

»Vse tiste mislim, ki so bili snoči v tej hiši.«

Doran je za nekaj trenutkov premišljal. »Seveda vam lahko povem imena, a ne morem si misliti, da bi imeli prstni odtisi za vas kak pomen. Če daste preiskati okenski okvir in stensko omarico, boste gotovo našli sledove nas vseh. Najprej si je služinčad vse ogledala, potem pa še mi. Prepričan sem, da smo v svojem razburjenju prijemali za vse in povsod pustili odtise.«

»Docela se strinjava, gospod,« je živahno rekel nadzornik. Prav to nam daje možnost, da ugotovimo morebitne tuje, neznane odtise.«

»To utegne biti pravilno, a jaz sem vedno mislil, da dela pretkan vlomilec zmerom z rokavicami na rokah.«

»Točno,« je pritrdil nadzornik. »Vendar bi morali najprej zanesljivo vedeti, da imamo opravka s poklicnimi vlomilci ... « Pomolčal je za trenutek, kakor bi premišljeval, ali naj pove, kar je opazil.

»Kaj bi dejali, če bi vam rekel, da ni snoči nihče skozi okno prilezel v hišo?«

Carter je ostrmel in ni mogel spraviti besede iz sebe.

»Vprašal bi vas,« je nazadnje začel, »zakaj je bilo potem okno izrezano, zakaj je stala pod oknom lestev in kam so izginili dragulji moje žene?«

»Izvrstno!« Moodyjev obraz je bil skoraj vesel. »Vsi bi tako vprašali. A zdaj se moram še enkrat vrniti k prstnim odtisom. Priznali mi boste, da prstni odtisi na okenskem okviru razločno kažejo, ali je kdo zlezel v hišo ali iz nje ... Roke leže potem v dveh različnih smereh. Tisti, kdor stoji znotraj, nikakor ne more prijeti za okenski okvir tako, da bi konci prstov kazali navznoter.«

»To izprevidim, ali ... «

»Preiskovali smo kar najskrbneje, a našli nismo niti enega prstnega odtisa, ki bi prihajal od zunaj. Zdaj se boste spet sklicevali na rokavice, a rokavice tudi ne morejo vsega pojasniti. Sledove prstov je kaj lahko razločiti od sledov rokavic ... Rokavice puščajo namreč tudi odtise. Našli smo umazano lestev, ki stoji na vrtu pod oknom. Nekdo spleza po nji in zleze v hišo. Naj hoče ali ne, se mora z rokami dotakniti okenskega okvira ali zidu — tu pa nimamo, in to je ... hm ... zanimivo pri vsej stvari ... ne prstnih in rokavičnih odtisov, ki bi kazali navznoter, ne kakršnih si bodi drugih sledov ... Ničesar, prav ničesar ne.«

Neresnične vesti o dogodkih v Jugoslaviji

Uradna objava ostro žigosa tuje propagandne izmišljotine o razmerah in dogodkih pri nas

Beograd, 2. aprila AA. S službene strani smo pooblaščeni objaviti naslednje:

Zadnje dni prinaša del tujega tiska kakor tudi radijske postaje navzlic že objavljenim zanikanjem z naše strani, fantastične ter popolnoma izmišljene vesti o dozdevnih demonstracijah in napadih na narodnostne manjšine ter o ogrožanju njihovega imetja in osebne varnosti, kakor prinašajo in objavljajo tudi celo vrsto drugih izmišljenih in popolnoma netočnih vesti Tako je bilo včeraj sporočeno, da sta bili v Banatu zažgani vasi Zici in Kudrič, kjer prebiva nemška manjšina, in da se je ta požar videl iz rumunskega obmejnega selišča Stanare

Dalje je bilo javljeno, da so bili v bližini jugoslovensko rumunske meje zažgani gozdovi, v katerih se baje skrivajo pripadniki neke manjšinske skupine, dalje da so bili v občini Bočar pripadniki nemške manjšine zelo maltretirani in da je bilo pri tem ubitih 10 Nemcev, da je bila opustošena cela ulica v Petrovgradu, v kateri stanujejo pripadniki nemške manjšine, da se dogajajo aretacije predstavnikov narodnostnih manjšin itd in še mnogo drugih docela izmišljenih stvari.

Po viru vseh teh vesti se vidi, da ne prihajajo iz naše države, prav tako pa se opaža v radijskih oddajah teh držav pomanjkanje poročil njihovih dopisnikov iz Jugoslavije, ki po lastnem priznanju vsak dan pošiljajo poročila, da vlada v Jugoslaviji popoln red in mir in da ni bilo nobenih dogodkov, ki bi vsaj približno dali povod, da se veruje v resničnost teh zlobnh vesti

Najtipičnejši zgled za širjenje teh netočnih vesti pa predstavlja trditev nekega uradnega predstavnika na včerajšnji novinarski konferenci v tujini, da sta angleški minister Eden in angleški general Dill v Beogradu.

BELEŽKE

Seja vodstva JNS

V kabinetu ministra Jovana Banjanina je bila sinoči seja predsedstva Jugoslovenske nacionalne stranke. Udeležil se je je tudi dr. Albert Kramer, ki je včeraj prispel v Beograd.

Proglas hrvatskega bana

Vsi hrvatski listi objavljajo odredbo bana dr. Iva Šubašića o pobijanju vznemirljivih vesti. Odredba je slična odredbi predsednika ministrskega sveta generala Simovića. Najprej ugotavlja, da ni nobenega povoda za vznemirljive vesti, ki jih širijo med našim narodom tuji agenti, nato pa nadaljuje:

»Kraljevska vlada vodi prijateljsko politiko z vsemi našimi sosedi in se trudi, da bi ostali z njimi tudi v bodoče v najboljših sosedskih in prijateljskih odnošajih. V tej smeri bo nadaljevala svoje delo tudi v naprej do skrajnih možnih mej.«

Dalje poziva ban dr. Šubašić prebivalstvo banovine Hrvatske, naj ostane mirno, naj opravlja svoje dnevne posle in naj se ne da vznemirjati po raznih neosnovanih vesteh, ki jih razširjajo po državi iz inozemstva. Prepoveduje tudi vsako preseljevanje prebivalstva, ker zahtevajo interesi države, hrvatske banovine in vsega naroda, da čuva vsak svoj dom in na njegovem pragu če bi bilo potrebno, položi svoje življenje za dobro domovine, kralja in naroda.

Končno poziva ban dr. Šubašić vse banovinske in samoupravne uradnike in nameščence naj zvesto izvršujejo svojo dolžnost, pobijajo povsod vse netočne in izmišljene vesti ter krepe moralo naroda, ki móra ostati v sedanjih resnih časih na višini.

Konec dvomov in bojazni

»Politika« objavlja članek »Narod, kralj in vojska zedinjeni«; v njem pravi med drugim:

»Dogodki 27. marca so še enkrat dokazali, da je narod s svojim instinktom in svojo zavednostjo moč, ki ruši tudi najbolj silne ovire na svoji poti. Dokazali pa so tudi, da se naš narod vedno znajde, kadar zaide v slepo ulico. Dne 27. marca pa se je tudi pokazalo, da se najde med nami vedno pravi mož, ki z močnim udarcem potisne na stran tiste, ki bi hoteli demontirati moralne sile našega naroda. Srbski narod so predstavljali in vodili že nekaj let sem nezaželeni in vrinjeni mu voditelji. Srbski narod tudi ni mogel že iz let sem svobodno pokazati svojih misli in razpoloženj o važnih državnih in narodnih vprašanjih. V njegovem imenu so govorili imenovani varuhi. Tako smo doživeli, da svet okoli nas ni vedel več, ali smo Jugosloveni sploh še sinovi naših prednikov, ovenčani s slavo in častjo, ali pa samo sinovi sužnjev brez dostojanstva človeka, brez hrabrosti in časti. Posledica te neljudske vlade pa je bila tudi ta, da smo že mi sami pričeli izgubljati vero v svoj narod. Obupavali smo že tudi nad mislijo, da se bo našel v našem desorganiziranem narodu človek, ki bo imel pogum stopiti na čelo narodnega ogorčenja. 27. marec je napravil vsem tem dvomom in bojaznim konec.«

Narod na delu

Beograjsko »Vreme« upravičeno obračunava s temnimi elementi, ki so hoteli na rovaš svojih posebnih računov motiti svečani potek velikih zgodovinskih dogodkov v naši prestolnici. Med drugim piše:

»Ti ljudje so hoteli zavesti narod na pota, ki ne odgovarjajo našim svetlim in poštenim tradicijam. Hvala Bogu, da so naleteli na spontano obsodbo vsega ljudstva. Ti temni elementi morajo računati tudi v bodoče s tem, da je naš narod politično in moralno preveč zrel, da bi nasedal njihovim mahinacijam. Narod je 27. marca dal duška svojemu notranjemu razpoloženju in povedal vsemu svetu svojo iskreno in odločno besedo. 28. marca je odšel zopet tiho in mirno na svoje dela in zato se kruto motijo vsi tisti, ki mislijo, da ga bi lahko spravili iz njegovih odmerjenih poti. Provokaterjem in plačancem med jugoslovenskim narodom ni mesta.«

Ljudstvo je zdravo in trdno

Novosadski »Dan« objavlja uvodnik z naslovom »Naša država je prežeta čustva dostojanstva in časti«. Najprej ugotavlja »Dan«, da moramo imeti polno vero v našo bodočnost v trenutku, ko so čvrsto zedinjeni kralj, narod in vojska ter prežeti volje, braniti našo narodno čast, svobodo in neodvisnost. Našo državo vodijo danes možje, o katerih ve ves narod, da so prežeti ljubezni do svobode in da jim je blagor naroda in države nad vse drugo. List nato nadaljuje:

»Vsi tisti, ki žele našemu narodu slabo, so se danes združili v skupno fronto, da bi zlomili enodušno slogo našega naroda, ki je zadivila te dni ves svet. V njihovih vrstah so poklicni intriganti in tuji plačanci, ki bi radi ogoljufali naš narod za lepšo bodočnost. V mraku 27. marca so se spravili na posel in pričeli širiti med narodom razne lažnjive in alarmantne vesti. Poskušali so za vsako ceno zanesti med naše ljudstvo zmedo, vznemirjenje in nezaupanje. Cilj vse njihove akcije je bil omajati čudovito disciplino naših ljudi in zlomiti njihovo moralno odpornost. Poskušali so oddvojiti prebivalstvo od njegovih domov in ga nagovoriti, da bi opustilo svoj vsakdanji posel. Vsi ti naklepi pa so ostali brez uspeha. Nasedlo jim je nekaj lahkovernih duš, dočim je narod ostal enodušen, neomajen, odločen in čvrst. Uplašile so se nekatere male dušice po mestih, večina naroda pa danes seje in orje, v kolikor ni v službi domovine Naš kmetski živelj je ostal v teh dneh čvrst in neomajen kakor stena v gori in pokazal, kako stoično zna jedro resničnega viteškega naroda gledati vsem nevarnostim v oči.«

Iz naših nemških in madžarskih glasil

V zvezi z izmišljenimi vestmi nekaterih inozemskih radijskih postaj o nekem dozdevnem preganju narodnih manjšin v Jugoslaviji smo si še posebej natanko ogledali glavna glasila nemške in madžarske narodne manjšine v naši državi. Novosadski »Deutsches Volkblatt«, ki je glavni organ Kulturbunda v Jugoslaviji objavlja v številki od 2. aprila med drugim sledeče vesti: »Nemški poslanik von Heeren odpotoval na poročanje v Berlin. Novi ban dunavske banove, Eden in general Dill zopet v Atenah, Amerika ogroža status quo v Vzhodni Aziji, Težka razdejanja v Hullu in Yarmouthu, Angleži so zopet napadli bolnice v Bethlu in razdejali neko bolniško poslopje, Grški napadi v Albaniji v kali zadušeni, Slovesni sprejem Macuoka v Rimu, Neresnične vesti o položaju v Italiji, Lovski letalec Hermann Göring, Amerika je zaplenila nemške, italijanske in danske parnike v svojih lukah, Ostri francoski protest v Londonu zaradi napada na francoski konvoj, Japonska med starim in novim svetom itd.

Eno od glasil na madžarske narodne manjšine »Naplo« pa objavlja v svoji številki od 2. aprila sledeče vesti: Dr. Milorad Vlaškalin postal dunavski ban, Zagrebški razgovori, Nemški poslanik von Heeren odpotoval na referat v Berlin, Bolgarski minister za poljedelsko v Budimpešti, Izmišljena vest o prihodu Edena v Beograd, Turški zunanji minister v Atenah itd.

V obeh teh dveh listih nismo našli, čeprav sta izborno urejevana in res dobro informirana, nobene vesti o kakem umoru, poboju, požaru ali nasilju. Samo »Deutsches Volksblatt« javlja, da so v Karavukovu ujeli nekega poklicnega vlomilca v stanovanju in da kuhajo v Osjeku na debelo žganje iz pokvarjene koruze. Iz Bele Cerkve pa poroča, da je tamošnja občina poklonila fondu za tamošnjo nemško šolo 5000 din.

Dve objavi prometnega ministrstva

Agencija Avala objavlja iz kabineta prometnega ministra naslednji dve objavi:

Obveščajo se zainteresirani, da v prometnem ministrstvu ni nobenega praznega mesta in da se nove prošnje ne bodo jemale v pretres.

Na temelju uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o olajšavah z dne 25. decembra 1940 ni nobene možnosti za izdajanje brezplačnih kart ali za kakšne druge ugodnosti za vožnje in prevoz po državnih železnicah.

Enotna oblačila v Italiji

Kakor poročajo listi, je italijansko korporacijsko ministrstvo zaradi boljšega izkoriščanja domačih surovin sklenilo uvesti enotno blago za obleke. Blago bo stkano do dveh tretjin iz domačih italijanskih tekstilnih surovin ter se bo prodajalo po vsej državi po isti ceni. Prav tako je že sklenjeno, da se bodo uvedle enotne tipe obuvala, kar bo pomenilo ne le prihranek na surovinah, temveč tudi prihranek na času in delu. Iz istega razloga študirajo, da bi se predpisale tudi enotne tipe za vse pletenine.

Kontrola nad potrošnjo premoga na Švedskem

Stockholm, 2. aprila. AA. (Tass.) Švedski tisk poroča, da je bila na Švedskem uvedena kontrola nad potrošnjo premoga. Tovarnam, ki izdelujejo celulozo in alkohol iz lesa, je prepovedano izrabljati rezerve premoga. Železniške in plovbene družbe, plinarne in električne centrale, bodo smele uporabljati premog samo z odobrenjem državnega odbora za prevoze. Od 1. aprila je izvoz celuloze iz Švedske vezan na sistem dovoljenj. Prav tako listi poročajo, da so na Švedskem uvedli kruh na karte

Hace se bo pokoril do smrti

Za dva umora je dobil dve dosmrtni robiji, za vse drugo pa 196 let robije

Ljubljana, 2. aprila

Preden je snoči predsednik velikega kazenskega senata s. o. s. Ivan Kralj prekinil razpravo, potem ko je senat predelal večji del sodnih spisov, se je obrnil k Hacetu ter mu povedal svoje mnenje, da namreč krije svoje pajdaše prav gotovo zaradi tega, da bi se jim bolj prikupil in užival slavo zvestega tovariša. Toda Hace je molčal in ni povedal nič novega.

Danes dopoldne se je razprava nadalje, vala. Še kaki dve uri so pregledovali sodne zapiske, na to pa je po kratkem odmoru ob 11.30 predsednik vprašal, ali ima še kdo kakšne predloge in ali ima še kdo kaj povedati.

Humorist Pestotnik še enkrat nastopi

Tedaj je vstal Pestonik, ki je že pri svojem zaslišanju izzval živahnost v sodni dvorani, in prosil besede.

»Nekaj važnega bi rad povedal!« je začel. Dvorana je z zanimanjem prisluhnila. Po kratkem jecljanju je začel na dveh velikih listih papirja iskati začetek nekakšnega pisanja, in ko ga je končno našel, je svečano začel:

»Gospodje sodniki! Hočem vam povedati resnico. Da sem jaz danes pred sodnijo, je zato, ker nisem imel pameti! Izjavljam pa, da tatvine nisem izvršil nobene, tudi goljufij nisem počenjal in tudi prikrival nisem nič, čeprav sedim danes z zloglasnim zločincem.«

Predsednik ga je prekinil češ, da je vse to že v zagovoru povedal, a Pestotnik, ki je postajal nervozen, je hotel nadaljevati, čeprav so mu z vseh strani padali nasveti, naj tisto izroči svojemu branilcu.

»Je že dobro, je že dobro!« so ga ustavljali sodniki, v dvorani pa se je medtem že oglašal smeh.

Pestotnik je nadaljeval s povzdignjenim glasom: »Če bi bil vedel, da je on Hace, bi se ne bil upal zanj pri belem dnevu raznašati blago v razne gostilne Izjavim tudi, Jaz sem imel tega človeka za poštenjaka, (Hace se je pri teh besedah začel v zadregi nerodno premikati) in tudi povem, da mi je bil priljubljen, ker me ni nikdar goljufal in je vse pošteno plačal, celo še več, kakor sem cenil. Vrhu vsega pa mi je še plačal za kosilo in za kakega pol litra, nakar sva se vedno v veselem in prijateljskem razpoloženju poslovila!« V dvorani se je med občinstvom, ki je danes dopoldne že z večjim zanimanjem sledilo obravnavi, razlegel glasen smeh.

Pravi, da ga je v ječi obiskal sam bog

»Dajte to branilcu!« so se spet oglasili odločni opomini. »Čakajte, čakajte! Zdaj Vam pa povem čudež...« je začel Pestotnik odločen, da nadaljuje branje.

»Kar sedite z vašim čudežem!« ga je odločno zaustavil predsednik senata, in ko je Pestotnik še nekaj časa negotov, kaj bi, stal pred sodno mizo in vrtel svoje papirje, je pristopil paznik in ga posadil nazaj na zatožno klop. Ves nesrečen, da sodnikom in občinstvu ni mogel razodeti napovedanega »čudeža«, je obsedel. Predsednik je nato hitro spet posegel po aktu ter prebral mnenje psihijatra dr. Kamina, v katerem označuje Pestotnika za psihopata, ki je bil prej pameten, a zdaj da je neumen. Pri tem je Pestotnik naglo skočil s klopi in gladko odrezal:

»Jaz sem bil prej neumen, zdaj sem pa pameten!« in je s kazalcem poudaril svojo trditev. Najprej je mirno poslušal izvedenčevo mnenje, v katerem je bilo mimo drugega tudi povedano, da je dedno obremenjen.

Iz njegovih papirjev, na katerih so bile v veliki, okorni pisavi popisane štiri strani, smo pozneje prebrali Pestotnikovo veliko skrivnost, da ga je v ječi obiskal bog in mu rekel, da mu je vse odpuščeno in naj gre na svobodo. V pisanju kot nekak prerok zaklinja ljudi, naj sprevidijo in se spametujejo ter se zavedo velikega čudeža, ki je med bogom in človekom. »Takoj umrem za vas, če bi vam mogel to razodeti!« kliče. Nato pravi: »Ljudje božji, ljudje božji, ali veste, koliko je resnic?« In jih potem podrobno našteva.

Pestotnik roti Haceta, naj se spreobrne

Pa tudi Hacetu so bile namenjene njegove besede. V pisanju, ki se ga je namenil javno prebrati na razpravi, potem ko bi izpovedal in razkril ljudem svoj čudež, se končno obrača na svojega soobtoženca Haceta. S prošnjo, naj mu nikar ne zameri, ga roti, naj nikar ne zavrže boga, ker ga potem ne bo zapustil. »Če bi bil v boga zaupal, nikoli ne bi zašel tako daleč na slaba pota! In če bi živel, kakor so te starši učili, nikdar ne bi bil imel toliko grešnega nad seboj.«

»Tone, Tone,« nadaljuje, »srce imaš dobro, škoda tvojega srca, v katerega se je naselil vrag. Premagaj ga in ga prepodi iz svojega stanovanja. Težko ga boš spravil iz sebe, ker je močno ukoreninjen, a le trdno zaupaj v boga in premaguj samega sebe in dosegel boš srečo, ki je tudi zate pripravljena.«

In končuje. »Tone, ne imej me za neumnega, če ti to razodevam, vsem in tudi tebi hočem dobro. Jaz sem si popolnoma na jasnem in prepričan sem o tem. Saj sem tudi jaz imel boga nekaj časa bolj ob strani, pa mi je le dal spregledati in z nedopovedljivim veseljem sem ga sprejel v svoje srce.«

Državni tožilec zahteva najstrožjo kazen

Ko je bil drobni intermezzo s Pestotnikom srečno prestan — po dopoldanskem mrtvilu je bil za radovedno občinstvo, ki je vedno gosteje polnilo dvorano, nekakšna vesela sprostitev — je vstal državni tožilec g. Bogdan Lendovšek. Njegovemu govoru, ki je trajal dobre pol ure, je gotovo med vsemi v dvorani posvetil največ pozornosti sam glavni obtoženec Tone Hace. Dasi se je v teku vse razprave vedno ogibal, pogledati naravnost v oči temu ali onemu, in je le bolj skrivoma motril ljudi okrog sebe, je državnemu tožilcu pozorno gledal naravnost v oči, ko je prišla beseda nanj.

Njegove verige so glasneje zarožljale, ko je državni tožilec izrazil začudenje, da je ta kmetski sin, kateremu sicer oče ni dajal najboljšega zgleda, pa vedo o materi povedati le najboljše, zašel tako globoko v brezdno in blato, da je postal pravi rokovnjač in vodja družbe, čeprav je najmlajši med obtoženci. Še glasneje so zazvenele verige, ko ga je imenoval razbojnika. Hace je krepkeje zvil svoje prste, na licu se je videlo, kako je stisnil zobe in za kratek hip se je obrnil vstran. Pogledal je v tla pred seboj. Nato se je spet obrnil k državnemu tožilcu ter pozorno zasledoval izvajanja o njegovih tovariših. Ko je dejal o njih, da so bili že vsi kaznovani, po večini za tatvine ali za kaj drugega, in menil: »Če se tak človek druži s Hacetom, je gotovo, da za kazniva dejanja,« je Hace, ki ima tudi nekakšen ponos, spet obrnil svoj pogled v tla. Potem pa, ko je državni tožilec z njegove tovarišije in njegovih tatvin prešel na najtežje v obtožbi navedene delikte, ko je spregovoril o umoru Avpiča, se je Hace povsem obrnil k njemu in podvojil pozornost. Verige so glasneje zarožljale. A med celotnim izvajanjem o umoru Avpiča tudi ko je državni tožilec izjavil: »Bajka o tretjem bo ostala samo bajka« — Hace, obrnjen k njemu, niti trenil ni z očesom. Z obraza se mu ni prav dalo razbrati, kakšne so njegove misli. Tako je ostal tudi potem, ko je državni tožilec za njegove pajdaše zahteval strogo kazen v smislu obtožbe in tudi še, ko je od sodnikov za dva umora, pet poskusov umora oblastnih organov ter za celo vrsto tatvin, od katerih so večina bili vlomi in dve celo razbojništvi, zahteval odmero najstrožje kazni.

Branilec prosi pravice

Nezmanjšano pozornost je Hace posvetil govoru svojega branilca, odvetnika dr. Iga Grudna. Najprej je govoril o tovariših, poudarjajoč, da se je v teku razprave pokazalo, da to ni bila nikaka Hacetova tatinska in vlomilska družba, temveč da so posamezni le bolj slučajno prišli tu ali tam v dotik s Hacetom in njegovim delovanjem. Edini in še to indirektni dokazi za njihovo krivdo so samo Hacetove izpovedi v preiskavi, ki jih je na razpravi odločno preklical s povsem logično obrazložitvijo. Potrdil je tudi njihov zagovor kot resničen.

Nato je branilec prešel na Haceta. V no prav dolgem, toda jasnem in dovolj izčrpnem zagovoru je najprej orisal njegov razvoj. Izjavil je, da je Hace postal nekakšna legendarna oseba, delno po svoji krivdi, predvsem zato, ker je zagrešil tolikšno vrsto kaznivih dejanj, delno pa tudi po nekakšni svoji zaslugi, kajti skoraj vse, kar je nakradel, je daroval drugim. Vživel se je v nekako vlogo, da mora jemati tam, kjer je, in dajati tja, kjer nič ni. Branilec je priznal, da to, kar je Hace počel, ni sicer v skladu z obstoječimi moralnimi, gospodarskimi in drugačnimi vidiki, da pa je tridnevna razprava vendarle pokazala, da Hace ni tako zakrknjen človek, kakor so ga slikali. Njegova mladost je sicer potekla normalno kakor pri vseh dečkih na deželi in ničesar ni bilo, kar bi moglo dati naslutiti to, kar je kasneje postal. Vendar pa moramo upoštevati, da je Hace z meje doma, iz kraja, kjer se veliko tihotapi, kjer se od tega dobro in brez težkega dela živi z lahkim zaslužkom, in čeprav mu je mati bila dobra vzgojiteljica, je zanj vendarle bilo usodno, da je kot mlad deček prišel na ljubljanski Rožnik, tja, kjer se — kakor iz raznih policijskih racij vemo — zbira zelo slaba tovarišija. Hace je prišel v stik z njo in na prigovarjanje teh sumljivil ljudi je najprej ukradel po kakšno steklenico pijače, da je bilo na seniku prijetneje spati, potem je počasi in po malem začel z utajami manjših zneskov, ki jih je ob nedeljah pobiral pri računih, in ko je bil zato tepen ter se je tega zelo sramoval je pobegnil. Kam? Med tovarišijo, ki mu tistega, zaradi česar je bil tepen, ni štela v zlo. S časom je v tej tovarišiji postal to, kar ga je spravilo na zatožno klop. Prvo razbojništvo, ki ga je zagrešil nad Ahlinovo z neznanim Bosancem, ki ga je k temu med njegovo brezposelnostjo nagovoril, je bil začetek večjih zločinov, pri katerih se moramo vprašati po cilju, ki ga je z njimi zasledoval. Imel je namen, poročiti dekle, in zato je hotel priti do sredstev. Odšel je v Avstrijo, kjer je nakupil tihotapskega blaga — z meje od doma je vedel, da se lahko in naglo zasluži — potem je bil v Mariboru obsojen, kakor sam pravi, po krivici. Povedal nam je, da se je tedaj v njem nekaj utrgalo in da je tedaj zdvomil nad pravico.

Kvalifikacija dveh umorov

Branilec se je potem, ko je v kratkem obdelal Hacetove tatvine in vlome, ustavil obširneje pri najtežjih deliktih, umoru Avpiča in umoru orožnika Medena. Glede obtožbe prvega primera je branilec poudaril, da obtožba nepravilno kvalificira dejanje, kajti tudi če vzamemo, da je res Hace sam umoril Avpiča, tu gotovo ni bil po sredi premišljen umor iz koristoljubja. Kakor je preiskava in razprava pokazala, je sledil prepiru zaradi prodaje in lastnine vlomilskega plena, in če vzamemo, da je Hace umoril Avpiča v prepiru, ga je oropal šele potem, ko je spremidel, da je Avpič že mrtev Na drugi strani pa je razprava pokazala, da je Hace že takoj, ko je iz časopisja izvedel, da ga dolže umora Avpiča, pisal policiji iz Varaždina pismo, v katerem to odločno zanika in da je še pozneje po priznanju umora pred šestimi meseci pisal sodišču, preklical tisto priznanje in trdil, da je Avpiča umoril nekdo tretji, ki pa ga noče izdati, ker je to brat njegove ljubice, ki se pošteno preživlja s poštenim delom, pa mu zato noče škodovati. Možnost, da je bil pri vlomu na Dolenjskem udeležen verjetno še nekdo tretji, je na razpravi dopustil tudi šef policijskih agentov Močnik, pa tudi oškodovani trgovec Bregar, ki je povedal, da so mu pravili ljudje, da so tedaj videli hoditi v bližini tri sumljive ljudi. Te okolnosti dopuščajo možnost, da Hace govori resnico, ko trdi, da je Avpiča umoril nepoznani tretji. Svoja izvajanja o umoru Avpiča je branilec zaključil: »Naj je bil po prvi ali drugi razlagi, hočem izpodbijati samo kvalifikacijo dejanja, ker umor Avpiča ni bil izvršen ne po preudarku in tudi ne iz koristoljubja.«

Prav tako je branilec izpodbijal tudi kvalifikacijo dejanja glede umora Medena, ker je Hace glede njega tožen po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ki je namenjen predvsem za dejanja subverzivnih revolucionarnih ljudi, za Hacetov primer pa imamo primerno določbo po kazenskem zakoniku. Kakor Hacetov nastop proti orožniku Medenu, je dejal branilec, pa so tudi vsa ostala streljanja na orožnike imela le namen, ljudi preplašiti, da napravi zmedo in pobegne ter se izogne ječi. Proti drugim Hace nikdar ni bil nasilen, čeprav so mu celo njegovi prijatelji in pajdaši dajali večkrat povoda s tem, da so ga goljufali in ga ovajali. Kljub vsemu proti njim Hace ni bil nasilen nasprotno, vsi, ki so imeli stik z njim, ga slikajo kot dobrega človeka. Grozilno pismo župniku in katehetu na Dolenjskem pa je branilec označil kot objestnost

Svoj obrambni govor je branilec zaključil s prošnjo, naj bodo sodniki v času, v kakršnem živimo, ko povsod okrog vlada nasilje, pravični sodniki Hacetu, za katerega je trdno prepričan, da je v njem kljub vsemu, kar je zagrešil, vendarle še svetla lučka, ki mu bo pomagala, da pride na pravo pot.

Ob 14.30 je predsednik po zaključenih govorih spet prekinil razpravo in napovedal, da bo sodba razglašena ob 19.30 Sodniki so se domenili, da se bodo sestali k posvetovanju ob 17.

Sodba

Že dolgo pred napovedano uro je občinstvo navalilo v sodno poslopje. Toda stražniki niso popuščali in so izpustili v dvorano in na balkon samo tiste, ki so se mogli izkazati z vstopnico. Občinstvo je vse prostore do kraja zasedlo.

Hace je v živahnem razgovoru s svojimi soobtoženci pričakoval prihod senata, katerega posvetovanje je trajalo od 16.50 in se je zavleklo do 20. ure. Medtem je v dvorani občinstvo živahno razpravljalo in ugibalo, kakšno kazen bodo Hacetu odmerili. Toda tisti, ki so celo stavili, da bo Hace moral na vislice, so se urezali.

„Če sem Avpiča ustrelil, naj visim!“

Dobro poldrugo uro je predsednik našteval posamezne delikte, za katere je senat spoznal krivdo Haceta in njegovih tovarišev. Le z malimi izjemami za manjše delikte je bila vsa petorica obsojena in sicer:

Tone Hace za dve zločinstvi umora, za več poskusov umorov oblastnih organov, za dve razbojništvi in celo vrsto vlomnih in navadnih tatvin ter grozilno pismo na dosmrtno robijo in na trajno izgubo častnih državljanskih pravic. Ko je Hace slišal obsodbo, ki ga bo vezala za vse življenje, ni trenil. Le tu pa tam si je z robcem obrisal poten obraz.

Štefan Verle je bil nadalje obsojen na 4 leta robije in 3 leta izgube častnih pravic, **Anton Pestotnik** na 3 in pol leta robije, **France Žužej,** vpoštevaje sodbo iz Celja, skupno na 3 leta in 8 mesecev robije, ter **Mihael Kovačič** za prestopek prikrivanja ukradenega blaga v smislu § 333/2. k. z. na eno leto strogega zapora in 1200 din denarne kazni ali nadaljnjih 20 dni zapora.

Vsem obtožencem, tudi Hacetu, za slučaj, da bi bil kdaj pomiloščen, je bil v kazen vštet ves preiskovalni zapor.

Podrobnejše poročilo o razglasitvi sodbe bomo prinesli jutri. Za danes poročamo, da je odvetnik dr. Igo Gruden za Toneta Haceta takoj prijavil revizijo in priziv in enako tudi za Kovačiča. Vsi drugi obtoženci so tudi prijavili bodisi revizijo ali priziv, le Anton Pestotnik si je pridržal zakoniti rok za premislek. Tudi državni tožilec je prijavil revizijo in priziv za vse. Tone Hace pa je stopil za korak bliže sodnikom in izjavil: »Avpiča nisem ustrelil! Če sem ga, pa naj visim!«

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 3.: Zaprta. vrata. Red A.
Petek, 4.: zaprto.

Sinočnja predstava v drami za red sreda je morala biti odpovedana zaradi nenadno nastalih zaprek.

Marco Praga: »Zaprta vrata«. Nasprotje med naravnimi in družbenimi zakoni, ki zakrivi mnogo nesrečnih zakonov, je prikazano v tej igralsko učinkoviti igri, v kateri se odlikujejo igralci s psihološko nenavadno dognano podanimi vlogami. Glavne vloge Šaričeva, Kralj, Tiran. Režija M. Skrbinšek.

OPERA

Četrtek, 3.: Tri stare škatle. Premierski abonma.
Petek, 4.: zaprto.

Sprememba repertoarja. Zaradi odsotnosti g. Dolničarja danes v operi ne bodo vprizorili Fausta, pač pa Tri stare škatle za premierski obonma.

RADIO

Četrtek, 3. aprila

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pisan drobiž (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski salonski orkester. — 14: Poročila. — 17.30: Jugoslovanska glasba. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura: Beograd govori. — 19.40: Plošče. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Reproduciran koncert simf. glasbe. — 21: Češka in ruska glasba (Radijski orkester). — 22: Napovedi in poročila.

Beograd 19.40: Narodna glasba. — 22: **Vesela muzika in ples. — Zagreb** 20: Klavirski koncert. — 20.30: Godba na pihala. — 21.30: Tamburaški zbor. — **Praga** 19.20: Zvočna igra. — 20.30: Češke pesmi. — 22.30: Češka glasba. — **Sofija** 20: Simf. koncert. — 21: Ruske pesmi. — 21.30: Lahka godba in ples. — **Berlin** 19.15: Pester glasbeni spored. — 22: Nočna oddaja. — **Rim** 19.45: Operni večer.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Službo dobi

Boljša gospodična
z znanjem strojepisja in nekoliko prakse v pisarni se išče. Stanovanje v hiši. Samo pismene ponudbe z naznako zahtevane plače poslati na »Ma-sta«, Rajhenburg. 7033-1

Izprašanega kurjača
ki ni vojni obveznik, event. upokojeneg železničarja sprejme takoj »Motvoz«, Grosuplje. — Izučen ključavničar — prednost. 7118-1

Postrežnico
zanesljivo, iščem za cel dan. Gregorc, Gregorčičeva 19-I. 7133-1

Šoferja
ki bi tudi druga dela opravljal, sprejmem k osebnemu avtomobilu. Ponudbe na podr. Jutra Maribor pod »Šofer« 7132-1

Frizerko
dobro delavko, sprejme takoj salon »Strgar«, Miklošičeva 40, Ljubljana. 7131-1

Brivsko pomočnico in pomočnika
sprejmem takoj. Služba stalna, plača dobra. Josip Rakar, brivski salon, Hrastnik - Dol. 7112-1

Brivskega pomočnika
vojaščine prostega — sprejme takoj M. Podkrajšek, Sv. Petra c. 12, Ljubljana. 7108-1

Brivskega pomočnika
mlajšega, vojaščine prostega, sprejmem. — S. Bradač, Medvedova 22, Ljubljana VII. 7114-1

Frizerka
verzirana v vseh delih, išče službo. Nastopi 16. t. m. Naslov: Poldi Štrukelj, frizerka, pri Sešek, Laško. 7113-1

Službe išče

Prodajalka
srednjih let, izvežbana moč, z večletno prakso, želi premeniti službo. — Ponudbe pod »Samostojna in zanesljiva« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 7032-2

Gospodična
srednjih let, zmožna vseh pisarniških del kakor tudi gospodinjstva, hitra in točna, išče službo kot gospodinja - voditeljica, blagajničarka ali kaj slučnega. Ponudbe pod »Energična in zanesljiva« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 7077-2

Postrežnica
mlada, prosi zaposlitve za dopoldan. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna postrežnica«. 7107-2

Ključavničarski pomočnik
in avtogenski varilec, mlajši, vojaščine prost, želi premeniti službo. Cenjene dopise na podr Jutra na Jesenicah pod šifro »Varilec«. 7116-2

Iščem mesto blagajničarke
ali prodajalke. Vešča sem nemškega in srbohrvatskega jezika. Grem tudi na sezono. Ponudbe na podr. Jutra Jesenice pod »Zmožna kavcije.« 7117-2

Brivski pomočnik
priden in pošten, išče službo v samo dobrem salonu z 10. aprilom. — Makra Pavle, salon Boštar, Jesenice, Gorenjsko. 7111-2

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 8-34

Zaslužek

Stalno nameščenje
nudi agilnim osebam v vseh krajih denarna ustanova. Stalen, reprezentativen in donosen posel. Strokovno znanje ni potrebno. Obširne ponudbe s sliko pod šifro »Nameščenje P-6520« poslati na Interreklam, Zagreb, Masarykova ul. št. 28. 6811-3

Prodam

Češke emajlne ploščice
za oblogo kopalnic, štedilnikov itd. se zopet dobe pri Antonu Kovačiču, izdelovatelju peči, Ljubljana. 132-6

Gomolji begonij
dalij, gladijol, paeonij so nam prispeli iz Belgije. Sever & Komp., Ljubljana. 7164-6

Stereoflektoskop
Voigtlaender, zrcalna kamira z vjarmljenimi objektivi Heliar 1:4.5 ter Zeissov ogledovalni aparat s precizno mehaniko, najboljšo optiko, regulacijo za pupilarno distanco in akomodacijo; kompliciran prenosni aparat za tružice s po 25 komadi za dnevno in umetno luč. Avtomatičen transport diapozitivov z enkratnim vložkom. Shramba za tružice in ostali pribor. Vse popolnoma novo, naprodaj. Aparatura sposobna za znanstveni institut ali posameznika. Naslov v vseh podr. ogl. odd. Jutra. 7122-6

Sobo odda

Lepa, solnčna soba
separirana, s souporabo kopalnice, v bližini Tabora, se takoj odda. Naslov v vseh posl. Jutra. 4128-23

Opremljena sobica
se odda eni ali dvema osebama s prav dobro domačo hrano. Stari trg št. 28-III. Sturm. 7130-23

Opremljeno sobo
lepo, veliko oddam tudi dvema osebama. Masarykova c. 23-I. 7129-23

Opremljeno sobo
solnčno, oddam takoj. Ilirska ulica 29-I, desno. 7115-23

Opremljeno sobo
s štedilnikom, v mestu, oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 7089-23

Kupim

VSAKOVRSTNO ZLATO SREBRO - PLATINO BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE BISERE I.T.D. STARINSKI NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Kapital

Ne prezrite!!
Vila, štiristanovanjska in hiša petstanovanjska Bežigrad, popolnoma novi, ki nosita 5 do 7 odst. iz proste roke ugodno naprodaj. Izrabite priliko.
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledal. ul 12

Hranilne knjižice
vrednostne papirje
kupujemo
stalno in po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana. Gledališka 12

Lokali

Brivnica
v industrijskem kraju, brez konkurence, se takoj proda. Naslov vseh posl. Jutra. 7110-19

Les

Lipovih hlodov
27-45 cm debelih, lepih, prodam 20 kub. m. Naslov v vseh posl. Jutra. 7119-15

Suha bukova drva
prima cepanice ponudite z navedbo cene, franko vagon nakladalna postaja tvrdki D. Čebin, Ljubljana, Wolfova 3. 7123-15

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Bukove plohe
in deske ugodno prodam. Kočar Ludvik, Rova, Radomlje. 6980-15

Posest

»REALITETA«
posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44-20

Hiša
naprodaj; — podkletena sredi Ljubljane, cena 195.000 din. Posredovalci izključeni. Naslov v vseh posl. Jutra. 7120-20

Vilo ali manjšo hišo
tudi dobro ohranjeno starejšo do din 500.000 kupim proti takojšnjemu plačilu. Prednost lega na Prulah, Vrtača, Mirje, Pot na Rožnik, Sv. Jožef in okolica Sv. Jakoba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren kraj«. 7092-20

Informacije

Preklic.
Spodaj podpisani ni plačnik dolgov, katere napravi moja žena Fani Garbajs. Ivan Garbajs, Društvena ul. št. 23 — Moste. 7121-31

Dopisi

V.
Prosim, pridi ob 7. uri Sv. Jakob. Nujno. 4. 7127-24

»Svidenje Š.«
Nedelja ob 10. uri po dogovoru. 7098-24

MOŠKI
PRI ŽIVČNI SLABOSTI
poskusite **Okasa** Tablete

Orig. zavoj 110 — din
Dobi se v vsaki lekarni
Po želji pošljemo literaturo
Pošiljamo diskretno
Lekarna **DELINI**
BEOGRAD - KNEZ MIHAJLOVA 1
Ogl. reg. pod S. br. 2040-1939

Boljše brije in dalje traja . . .

Zahtevajte povsod britvico **ALCOSO**

KATERA HOČE IZGLEDATI MLADA

ŽENE 50 LET LAHKO IZGLEDAJO, KAKOR DA JIM JE 35

Nov dragocen ekstrakt kožnih celic — prav kakor vitalni elementi v koži zdravega, mladega dekleta. Iznašel ga je dermatolog svetovnega slovesa. Dobiva se iz skrbno odbranih mladih živali. Te ekstrakt, imenovan »Biocel«, je vsebovan zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Uporabljajte jo vsako noč. Medtem ko spite, Vaša koža sleherno sekundo absorbira te vitalne elemente. Vsako jutro ko se prebudite, je Vaša koža jasnejša, glajša, bolj sveža — **mlajša.** Čez dan uporabljajte kremo Tokalon (bele barve, ne mastno). S to enostavno nego lahko vsaka žena doseže, da je videti 10 let mlajša. Imejte tudi Vi divno kožo in polt, s kakršno bi se lahko ponašalo vsako mlado dekle. S hranami za kožo Tokalon so uspešni rezultati v vsakem primeru zajamčeni, sicer se Vam vrne denar

---

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

JOSIPINA WEIBL in **ANA PAPEŽ** javljata v svojem in v imenu ostalih sorodnikov, da je umrl po dolgem težkem trpljenju, spravljen z Bogom, njihov ljubljeni brat, gospod

Alojzij Vernik

poštni ravnatelj v pokoju

Dragi pokojnik leži na mrliškem odru Stara pot 2.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 4. aprila 1941 ob ½4. uri z Žal — kapele Sv. Petra — k Sv. Križu, da k svojim leže v večni mir in pokoj.

LJUBLJANA, dne 2. aprila 1941.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

Brez posebnega obvestila.

Mirno v Gospodu je zaspala naša nadvse ljubljena mamica, babica in prababica, gospa

Marija Bonač

roj. Samec

vdova po pokojnem Ivanu Bonaču

previdena s tolažili svete vere.

K večnemu počitku jo spremimo v četrtek, dne 3. aprila 1941 ob 5. uri pop. z Žal, kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko grobnico.

Maša zadušnica za blagopokojno se bo brala v soboto, dne 5. aprila 1941 ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 2. aprila 1941.

Žalujoče rodbine:
BONAČ, dr. PEHANI, ERLICH
in ostalo sorodstvo.

---

hranilne knjižice
bank in hranilnic ter
vrednostne papirje
po najugodnejših cenah
Kupuje — prodaja
Bančno kom. zavod
MARIBOR
127-16

Ne verujte tuji radijski propagandi!

STARO OLJE ZOPET novo!

s pomočjo regeneratorja »sistema Schlegel«
»Tehnovum« Zagreb, Gorjanska 6.
Pri nas že več kot 300 aparatov v obratu!

Razno

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica [illegible]

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Strojno podjetje
Ing. Borštnar
štev. 18
IZDELUJE
VODNE TURBINE
žage - mline - transmisije - dvigala itd.

✝

Sporočamo tužno vest, da je včeraj 1. aprila preminula moja teta, gospa

Marija Krajnič

nadučiteljeva soproga

Pogreb bo danes ob 15. uri na magdalensko pokopališče v Mariboru.

Žalujoči ostali

Službo sprejme, vojske oproščen

TRGOVEC-ZASTOPNIK

Je vsestransko razgledan, trezen in vseskozi zanesljiv delavec, obvlada popolnoma knjigovodstvo, je samostojen in stvaren korespondent, zmožen **zastopati šefa, nadzorovati in voditi** obratovanje, **opravljati posle pri oblastvih in slično.** Službo sprejme tudi samo provizorno. Ponudbe pod **»Jugoslovan«** na oglasni oddelek »Jutra«.

✝

Zašlo je sonce moje sreče! Umrlo mi je najdražje in nenadomestljivo bitje, ki je živelo samo za me

Klementina Pikl roj. Kos

šolska upraviteljica v pokoju

Na konec naše poti jo spremimo v četrtek, dne 3. t. m. ob 2. uri iz kapelice sv. Jakoba na Žalah.
V tolažbo mi bo, kdor čuti z menoj in jo pospremi.

Ljubljana, dne 1. aprila 1941.

MILAN, sin

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

Umrla je 2. aprila 1941 v 53. letu starosti

Mara Mikuluš

iz Vipave.

Pogreb bo v petek, dne 4. aprila 1941 ob pol 3. uri popoldne z Žal, kapele sv. Marije, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. aprila 1941.

ROMAVHOVI

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.